

Súd: Okresný súd Zvolen
Spisová značka: 19C/70/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6722204646
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Tagaj
ECLI: ECLI:SK:OSZV:2023:6722204646.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Zvolen v konaní pred sudcom JUDr. Michalom Tagajom, v spore žalobcov: I/ A. B., C. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. C. XXXX/X, XXX XX F., občianka SR, II/ A. C., C. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. H. I. XX/X, XXX XX F., občianka SR, III/ J. A., C. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. B. D. XXXX/XX, XXX XX K. – B. G., občianka SR, IV/ L. K., C. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. H. I. XX/X, XXX XX F., občan SR, spoločne zastúpení: MÉSZÁROS BARIAKOVÁ advokátska kancelária s.r.o., IČO: 52 488 047, so sídlom P. O. Hviezdoslava 344/23, 960 01 Zvolen, proti žalovaným: I/ M. G., C. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom N. XXXX/XX, XXX XX J. J., občan SR, zastúpený JUDr. Michal Vlkolinský, advokát so sídlom Námestie SNP 87/8, 960 01 Zvolen, II/ Vilas s.r.o., IČO: 50 916 076, so sídlom Kláry Jarunkovej 15323/1, 974 01 Banská Bystrica, zastúpený JUDr. Michal Bušík, L.L.M., advokát so sídlom Partizánska cesta 81, 974 01 Banská Bystrica, III/ Allianz – Slovenská poisťovňa, a.s., IČO: 00 151 700, so sídlom Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, takto

rozhodol:

I. Žalovaný I/, žalovaný II/ a žalovaný III/ s ú p o v i n n í zaplatiť žalobkyni I/ sumu 16 000 Eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť ostatných žalovaných.

II. Žalovaný I/, žalovaný II/ a žalovaný III/ s ú p o v i n n í zaplatiť žalobkyni II/ sumu 12 000 Eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť ostatných žalovaných.

III. Žalovaný I/, žalovaný II/ a žalovaný III/ s ú p o v i n n í zaplatiť žalobkyni III/ sumu 3 000 Eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť ostatných žalovaných.

IV. Žalovaný I/, žalovaný II/ a žalovaný III/ s ú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi IV/ sumu 3 000 Eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť ostatných žalovaných.

V. V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a .

VI. Žalovaný I/, žalovaný II/ a žalovaný III/ sú povinní n a h r a d i ť žalobkyni I/, žalobkyni II/, žalobkyni III/ a žalobcovi IV/ trovy konania v rozsahu 100 % a to do a to do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia sa žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 04.11.2022 domáhali od žalovaných zaplataenia náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to aby žalovaní spoločne a nerozdielne zaplatili žalobkyni I/ sumu 20 000 Eur, žalobkyni II/ sumu 15 000 Eur, žalobkyni III/ sumu 10 000 Eur a žalobcovi IV/ sumu 10 000 Eur a taktiež sa domáhali náhrady trov konania.

2. Skutkové tvrdenia žalobcov:

2.1 dňa 19.04.2021 došlo k dopravnej nehode, pri ktorej utrpel O. N. B., nar. XX.XX.XXXX (ďalej ako „O. B.“ alebo „Nebohý“ alebo „Zosnulý“) závažné poranenia, ktorým o pár dní (28.04.2021) v nemocnici podľahol, čo vyplýva aj zo znaleckého posudku, v ktorom znalec konštatoval ťažké zranenia utrpené v príčinnej súvislosti s nehodou, ktorú spôsobil žalovaný I/, v tom čase vykonávajúci samostatne zárobkovú činnosť pre žalovaného II/ ako kuriér, a to motorovým vozidlom Peugeot Boxer EVČ J., ktoré je vo vlastníctve žalovaného II/ (ďalej ako „Motorové vozidlo“), pričom predmetné Motorové vozidlo mal Žalovaný II/ povinné zmluvne poistené u žalovaného III/;

2.2 v súvislosti s predmetnou dopravnou nehodou bolo vedené aj trestné konanie, a to Okresným súdom Zvolen pod sp. zn. 2T/37/2022, pričom Okresný súd Zvolen rozsudkom zo dňa 17.06.2022 uznal žalovaného I/ vinným;

2.3 Zosnulý mal v čase nehody 78 rokov. Napriek zdravotným ťažkostiam, kedy mal problémy so srdcom a už ako 60 ročný podstúpil operáciu srdcovej chlopne, užíval len lieky na riedenie krvi, pretože jeho zdravotný stav bol po tejto operácii z kardiologického hľadiska dobrý. Zosnulý žil v manželstve so žalobkyňou I/, ktorá mala v čase nehody rovnako 78 rokov. Práve O. B. bol v ich manželstve osobou, ktorá zabezpečovala väčšinu úkonov starostlivosti aj o žalobkyňu I/ - tá sa starala v rámci svojich možností a s pomocou dcéry (žalobkyňou II/) o domácnosť a varenie. O. B. sa ešte aj v tomto čase dokázal postarať o nákupy pre domácnosť a v podstate sám (s malou pomocou ostatných príbuzných) dokázal obhospodáriť záhradku o rozlohe cca 4 áre, a tak každý rok dopestovať pre potreby ich domácnosti zeleninu aj ovocie;

2.4 po smrti O. B. sa dramaticky zhoršil život všetkých členov rodiny, najpodstatnejšie však práve jeho manželky, žalobkyne I/. Žalobkyňa I/ zostala pri popísaných obmedzeniach a absencii sebastačnosti odkázaná na pomoc ostatných členov rodiny, a tí musia pre ňu zabezpečiť všetky nevyhnutné veci a činnosti, ktoré robil v spoločnej domácnosti jej manžel Ing. Krajan. Žalobkyňa I/ je v jej vysokom veku a s pohybovým obmedzením odkázaná na pomoc najmä dcéry, žalobkyne II/. Práve žalobkyňa II/ zastáva v domácnosti žalobkyne I/ činnosti, ktoré realizoval jej otec, hoci žalobkyňa I/ sa snaží byť čo najviac samostatná, aby nepotrebovala pomoc ostatných členov rodiny. Avšak činnosti, ktoré žalobkyňa I/ môže samostatne vykonávať sú len tie, ktoré jej umožňuje jej výrazný pohybový hendikep. Žalobkyňa I/ sa pohybuje len s pomocou tzv. francúzskej barle, pričom má aj chodidlo, ktoré sa však snaží používať čo najmenej, pretože jej pohyb v miestnosti značne obmedzuje. Starostlivosť o žalobkyňu I/ a jej domácnosť je teda zo strany príbuzných nutná takmer na dennej báze, hoci si ešte žalobkyňa aj sama navarí, minimálne niekoľkokrát za týždeň však potrebuje pomoc od niektorého člena rodiny s ostatnými činnosťami. Najviac však potrebnú pomoc poskytuje žalobkyni jej dcéra, žalobkyňa II/, ktorá jednak s jej rodinou obhospodaruje záhradku a rovnako aj robí žalobkyni I/ nákupy a v tejto činnosti sa strieda aj so svojou najmladšou dcérou;

2.5 žalobkyňa I/ spoločne so svojím manželom často pripravovali spoločné obedy, v rámci ktorých sa zišla celá rodina, teda ich dcéra, žalobkyňa II/ so svojím manželom ako aj ich vnúčatá, žalobcovia III/ a IV/. Takto celá rodina utužovala svoje vzťahy a delila sa o svoje zážitky, skúsenosti a aj o starosti. O toto všetko nečakanou smrťou O. B. najbližšia rodina, najmä žalobcovia, prišli a utrpeli veľkú stratu. Deti žalobkyne II/, žalobkyňa III/ a žalobca IV/, ktoré má z prvého manželstva, boli vtedy veľmi naviazané na starých rodičov, pretože žalobkyňa II/ je jediné dieťa žalobkyne I/ a jej zosnulého manžela, a teda boli ich prvé vnúčatá. Keď sa žalobkyňa II/ rozviedla so svojím prvým manželom, ťažké obdobie po rozvode im pomohli zvládnuť práve starí rodičia, nakoľko žalobcovia II/ až IV/ žili v čase po rozvode manželstva žalobkyne II/ v domácnosti so žalobkyňou I/ a O. B.;

2.6 žalobkyňa II/ zvládala toto ťažké obdobie len s pomocou svojich rodičov, ktorí sa o obe vnúčatá v tom čase veľmi aktívne starali, aby žalobkyňa II/ mala možnosť zabezpečovať svojim maloletým deťom obživu. Preto obaja žalobcovia III/ a IV/ mali k O. B. (resp. k obom starým rodičom) veľmi vrúcny a blízky vzťah, keďže im obaja v útlom detstve spolu so žalobkyňou II/ poskytovali intenzívnu osobnú starostlivosť. Každé jedno leto žalobcovia III/ a IV/ až do ich staršieho pubertálneho veku chodili so žalobkyňou I/ a s O. B. na dovolenku do Štúrova a vôbec, celá rodina žila veľmi súdržne;

2.7 starí rodičia so svojimi vnúčatami, žalobcami III/ a IV/ mali omnoho vrúcnejší vzťah ako mávajú vnúčatá so svojimi starými rodičmi, s ktorými sa občasne cez víkendy navštevujú alebo u ktorých trávajú len prázdniny. Preto celá rodina máli, a aj po smrti O. B. stále majú, hlbšie citové väzby ako býva bežné.

Dokonca vzťah žalobcu IV/ ako k starému otcovi bol určujúci v tom, že keď sa žalobkyňa II/ rozviedla s jeho otcom, otec sa prestal o deti absolútne zaujímať, a teda O. B. ako starý otec žalobcu IV/ prevzal rolu otca v živote svojho vnuka. O. B. bol pre žalobcu IV/ jediným určujúcim mužom, s ktorým má žalobca IV/ biologický vzťah a v podstate mu nahradil otca, čo vytvorilo medzi starým otcom a vnukom omnoho bližší vzťah ako zrejme majú deti s rodičom, ktorý v čase po rozvode s nimi nebýva v spoločnej domácnosti, ale primerane sa o ne zaujíma. Vzhľadom na vzťah O. B. a žalobcov III/ a IV/, vnímajú títo žalobcovia stratu starého otca ako stratu vlastného otca. Navyše v čase, keď O. B. dňa XX.XX.XXXX zomrel, mali jeho vnúčatá- žalobkyňa III/ a žalobca IV/ naplánované svadby. Konkrétne žalobkyňa III/ mala mať svadbu dva dni po jeho úmrtí dňa XX.XX.XXXX. Rodina a aj starý otec sa veľmi na svadbu tešili a chystali sa na to, ako budú hrdí na svoje vnúčatá, o ktoré sa v živote starali s ich matkou ako o vlastné deti, čoho sa však O. B. nedožil. Žalobkyňa III/ mala veľmi smutnú svadbu, pretože smrť starého otca zasiahla žalobkyňu I/ tak, že sa ospravedlnila a na svadbu vnučky nešla. Smrť starého otca a neprítomnosť starej mamy spôsobili žalobkyňi III/ obrovské príkoria a deň, ktorý si mala pamätať ako jeden z najkrajších v živote, je jednou z jej najtrpkejších skúseností a to nielen pre ňu, ale v podstate pre celú rodinu. Žalobca IV/ ako vnuk O. B. mal svadbu o 3 týždne po pohrebe a rovnako išlo o veľmi smutnú udalosť, namiesto radostnej udalosti celej rodiny, čo všetkým spôsobilo obrovské príkoria;

2.8 čo sa týka žalobkyne II/, tej úmrtie otca spôsobilo zhoršenie zdravotného stavu. Už od roku 2013 mala žalobkyňa v II/ rade diagnostikovanú tetániu, ktorá sa smrťou jej otca rapidne zhoršila, čo znížilo aj kvalitu jej života. V jej prípade išlo o šok, duševný otras v dôsledku prežitia správy o smrti svojho otca, ktoré viedlo k prehĺbeniu tohto ochorenia. Nevedela sa totiž vyrovať s náhlou stratou otca a rovnako bolo pre ňu traumatické to, že jej deti mali svadby také, ako si nikdy nepredstavovali ani v najhoršom sne. Navyše v jej náročnom pracovnom živote nadobudla do starostlivosti svoju matku, o ktorú sa jej otec ešte v tých ohľadoch plnohodnotne postaral;

2.9 pokiaľ ide o závery znaleckého dokazovania z trestného konania, pán O. B. bol muž v pokročilom seniorskom veku a bol po operácií srdca. Sice sa O. B. tešil dobrému zdraviu bez závažnejších zdravotných komplikácií a dokázal sa postarať o celú domácnosť, je však nemožné a dokonca z pohľadu žalobcov až cynické, aby tabuľky a odborná literatúra vedeli adekvátne určiť rýchlosť kroku, ktorou sa mal O. B. pohybovať, nakoľko sa jedná o individuálnu schopnosť každej jednej osoby, pričom túto schopnosť dokáže ovplyvniť aj len akákoľvek zmena nálady a nie to ešte vek alebo aktuálny zdravotný stav tejto osoby. Vypracovaný znalecký posudok č. 29/2021 obsahuje zjavné chyby, keď hneď v úvode na strane 8 v podkapitole 2.4.2 Charakteristika chodca je uvedené, že bolo pracované s informáciami týkajúcimi sa rýchlosti chôdze osoby ženského pohlavia zodpovedajúceho veku. Následne na strane 23 v kapitole 4.0 POSÚDENIE VSTUPNÝCH PARAMETROV A ZÍSKANÝCH VÝSLEDKOV sa pod písm. c) nachádza tabuľka, v ktorej sú uvedené namerané hodnoty rýchlosti pohybu chodcov, pričom ani jeden z meraných chodcov sa presne nezohoduje s osobou O. B., najmä čo sa týka pomeru veku, výšky, váhy a pohlavia, prípadne zdravotného stavu. Z tohto dôvodu je preto veľmi ťažko hodnotiteľné, či sa O. B. mohol a dokonca dokázal pohybovať rýchlejšie, a to podľa tabuliek a literatúry, z ktorej znalecký posudok č. 29/2021 vychádza;

2.10 rovnako žalobcovia považovali za zarážajúce vyjadrenia žalovaných týkajúce sa fabulácií o tom, či sa O. B. ako chodec dostatočne presvedčil o bezpečnosti vstupu na vozovku, nakoľko aj sám znalecký posudok č. 29/2021 poukazuje na skutočnosť, že nie je možné s istotou určiť, ako sa O. B. pred touto dopravnou nehodou správal. Ak túto skutočnosť nedokáže určiť ani znalec z tohto odboru, tak s určitosťou to nedokáže určiť ani jeden zo žalovaných a títo sa môžu len v hypotetickej rovine domnievať;

2.11 O. B. bol v čase dopravnej nehody riadnym účastníkom cestnej premávky, kedy ako chodec prechádzal cez cestu ku chodníku vyšľapaného v tráve smerom na chodník pre chodcov. Jeho správanie bolo zodpovedné a vždy sa snažil čo najrýchlejšie dostať ku chodníku určenému pre chodcov. Jeho zodpovedné správanie možno vyvodzovať práve zo skutočnosti, že do toho času nemal obdobnú dopravnú nehodu. O. B. bol nielen zodpovedným chodcom, ale rovnako aj zodpovedným a aktívnym vodičom a v tomto prípade neporušil žiadne z ustanovení zákona o cestnej premávke. Žalobcovia zdôraznili, že žalovaný I/ ako kuriér sa so svojim motorovým vozidlom nachádzal medzi bytovkami, na parkovisku plného osobných motorových vozidiel a v blízkosti nádob na komunálny odpad, kde mohol a najmä mal predpokladať, že z ktoréhokolvek smeru môže vyjsť chodec, cyklista, prípadne vybehnúť aj malé dieťa, a preto mal zvýšiť svoju pozornosť na maximum a prioritne sa venovať len premávke a daniu okolo celého motorového vozidla. Na tieto účely slúži aj kamerový systém umiestnený v motorovom vozidle, ktorý vytvára priestor pre vodiča motorového vozidla venovať svoju pozornosť aj v smere cúvania motorového vozidla nielen pozdĺž prostredníctvom spätných zrkadiel, avšak v tomto prípade žalovaný I/ tento kamerový systém úplne odignoroval a aj keď vedel, že môže porušiť pravidlá cestnej premávky,

a tým ohroziť život a zdravie seba alebo iných účastníkov cestnej premávky, bez primeraných dôvodov sa spoliehal, že také porušenie alebo ohrozenie nespôsobí;

2.12 O. B. svojím konaním v žiadnom prípade nezapríčinil a ani žiadnym spôsobom neprispel k zapríčineniu dopravnej nehody, pri ktorej utrpel tak závažné zranenia, ktorým neskôr v nemocnici podľahol. Dôsledkom tejto udalosti boli O. B. spôsobené viacpočetné zlomeniny tvárového skeletu, sériové zlomeniny rebier, zlomeniny hrudnej kosti a vyklbenie spojenia hrudnej a kľúčnej kosti s výraznou polytraumou, čo malo za následok zlyhanie srdcovej a respiračnej funkcie z dôvodu zhoršenej ventilácie, vzhľadom na nestabilný hrudník a súčasné krvácanie do pohrudnicových dutín;

2.13 účelom náhrady nemajetkovej ujmy je zmierniť následky, ktoré spôsobila smrť blízkej osoby v rodinnom živote jej najbližších, prežitú traumou, stratu zázemia, citové strádanie a v neposlednej miere aj ekonomické zázemie a pomoc vo finančnej oblasti. Má pomôcť pozostalým zmierniť ich žiaľ, má aj satisfakčnú funkciu, má zmierniť dôsledky neoprávneného zásahu do ich práva na súkromie a hlavne rodinný život a všetko čo s tým súvisí. Preto vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný I/ sa nedostatočne venoval vedeniu motorového vozidla a opomenul skontrolovanie situácie za motorovým vozidlom prostredníctvom kamerového systému, prislúcha žalobcom nárok na náhradu nemajetkovej ujmy;

2.14 nie sú správne tvrdenia žalovaného I/ a žalovaného III/, ktoré odkazujú na výpočet výšky nemajetkovej ujmy pozostalých v peniazoch prostredníctvom zákona č. 247/2017 Z. z. o obetiach trestných činov – v tejto súvislosti žalobcovia odkázali na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31.07.2017 vo veci 6MCdo/1/2016, ktorý bol publikovaný ako R 61/2018 a ktorý poukazuje na skutočnosť, že v prípade náhrady nemajetkovej ujmy pozostalej manželky sa vychádza z výšky náhrady upravenej zákonným úrazovým poistením t. j. poistením pri pracovných úrazoch. V zmysle ustanovenia § 94 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení má manžel, manželka a nezaopatrované dieťa poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, nárok na jednorazové odškodnenie. Suma jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky je 730-násobok denného vymeriavacieho základu, najviac 46 485,40 Eura. Z tohto dôvodu a z dôvodu chýbajúcej právnej úpravy je len na rozhodnutí súdu, akým spôsobom bude určovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy;

2.15 z hľadiska spravodlivosti rozhodnutí súdov je potrebné prihliadať aj na tzv. hodnotu peňazí v období, kedy takýmto spôsobom súd rozhodol. Pre porovnanie - priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky v roku 2014 bola 858 Eur a miera inflácie oproti predchádzajúcemu roku bola -0,1%, pričom priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky v roku 2021 bola 1 211 Eur a miera inflácie oproti predchádzajúcemu roku bola 3,2%. Miera inflácie za rok 2022 bola vo výške až 12,8%. A preto nie je možné porovnávať podobnú alebo obdobnú judikatúru týkajúcu sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch z roku 2014, prípadne z roku 2010 s aktuálnou situáciou a reálnou hodnotou peňazí;

2.16 žalobcovia poukázali na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/29/2022 zo dňa 11.10.2022, kedy pri dopravnej nehode rodina prišla o otca a o manžela, pričom manželke bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 18 000 Eur a dvom plnoletým dcéram každej vo výške 13 000 Eur. Ďalej žalobcovia poukázali aj na rozhodnutie Krajského súdu Prešov zo dňa 07.09.2022 pod sp. zn. 3Co/21/2022, kde rodina rovnako prišla o manžela a otca, pričom manželke bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 35 000 Eur, plnoletému synovi vo výške 20 000 Eur a plnoletej dcére vo výške 10 000 Eur a tiež na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/65/2022 zo dňa 26.04.2023, ktorým bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy trom plnoletým deťom vo výške 20 000 Eur, 16 000 Eur a 24 000 Eur;

2.17 zhrnúc všetky vyššie uvádzané skutočnosti majú žalobcovia za jednoznačne preukázané, že O. B. zomrel v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, ktorá bola zapríčinená žalovaným I/ - jeho nedostatočným venovaním sa situácii v rámci cestnej premávky a najmä opomenutím svojej povinnosti skontrolovať situáciu za motorovým vozidlom pri cúvaní, a to prostredníctvom kamerového systému, ktorý presne na tento účel slúži. Rovnako majú žalobcovia za preukázanú opodstatnenosť a odôvodnenosť náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pozostalých (bolestné za smútok) v sumách ako uviedli vo svojom návrhu.

3. Skutkové tvrdenia žalovaného I/:

3.1 ako vodič viedol služobné vozidlo zn. Peugeot Boxer, ev. č. J. - chvíľu pred nehodou odovzdával balík cez okno vodiča a počkal, kým pani prešla popred vozidlo a následne sa pozrel do predného aj ľavého spätného zrkadla a následne na to sa pozrel na zadnú kameru, podľa ktorej následne cúval a nakoľko nevidel za sebou žiadne vozidlo ani žiadnu osobu tak začal cúvať z pred panelového

domu na ul. Prachatická č. 37. Následne pri cúvaní sledoval najmä ľavé a pravé spätné zrkadlo. Znalec z odboru cestnej dopravy Dipl. O. O. D. v závere podaného znaleckého posudku uvádza, že „z charakteru dopravnej nehody vyplýva, že v tejto fáze, s najväčšou pravdepodobnosťou, nekontroloval situáciu za vozidlom a monitore kamery na cúvanie. V opačnom prípade by chodec musel zaregistrovať za vozidlom“. Na základe uvedeného znalec Dipl. Ing. O. D. následne konštatoval, že za prvky nehodového deja, ktoré vznikli v rozpore s technickými výkladmi pravidiel cestnej premávky a ktoré buď vyvolali kolíznú situáciu alebo znemožňovali zabrániť dopravnej nehode, je možné považovať: (i) nevhodnú techniku jazdy vodiča cúvajúcего nákladného motorového vozidla spočívajúcu v nedôslednom vyhodnotení situácie za vozidlom, resp. nevyužitím všetkých technických prostriedkov, ktorými bolo vozidlo vybavené – monitor kamery na cúvanie, avšak ako otázku právnu je nutné posúdiť, do akej miery mal povinnosť predpokladať, že v danom úseku sa bude pohybovať chodec a to aj napriek tomu, že v danom úseku sa nachádzajú nádoby na komunálny odpad a (ii) nevhodný spôsob pohybu chodca po komunikácii spočívajúci v nedôslednom vyhodnotení možnosti vzniku nebezpečia. Uvedené vyplýva aj zo skutočnosti, že ak by sa pohyboval v kritickom úseku rýchlejšou chôdzou, ku kolíznej situácii by nemuselo dôjsť a dostal by sa mimo koridor pohybu cúvajúcего vozidla. Je technicky prijateľné, že neregistroval cúvajúcę nákl. mot. vozidlo. Závery znalca tak vyvracajú tvrdenie žalobcov I/ - IV/, podľa ktorých „o to väčší bol šok celej rodiny z úmrtia O. B., keďže zomrel bez vlastného pričinenia len kvôli nezodpovednému konaniu inej osoby, pričom všetci pozostalí vedia, že stačilo venovať o niečo viac pozornosti šoférovaniu a Ing. Krajana mohol žiť, mohol sa tešiť so svojimi vnúčatami z ich svadieb a stále mohol byť oporou svojej manželke“;

3.2 chodec O. B. sa na danom mieste vôbec nemal a nesmel nachádzať, pred vstupom na vozovku sa nepresvedčil, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva a žalovaný I/ ako vodič nákladného motorového vozidla nemal povinnosť predpokladať, že v danom úseku sa bude po cestnej komunikácii pohybovať chodec a to bez ohľadu na skutočnosť, že v danom úseku sa nachádzajú nádoby na komunálny odpad, tým skôr, keď chodec mohol bez obmedzenia použiť chodník, ktorý sa nachádza pred bytovým domom. Zo spisového materiálu o. i. má vyplývať, že v čase, keď žalovaný I/ začal cúvať, nezaregistroval za vozidlom žiadnu osobu. Kde sa mohol v tomto čase chodec nachádzať a či dostatočne vyhodnotil situáciu za vozidlom na monitore kamery na cúvanie ako i vo vonkajších spätných zrkadlách nie je možné súčasnými technickými prostriedkami zistiť a „vodič ho nemusel vo vonkajších spätných zrkadlách vidieť. Je technicky prijateľné, že na monitore kamery na cúvanie, áno“ a „súčasne je však nutné uviesť, že v tomto čase sa nákl. mot. vozidlo muselo pohybovať popri na ľavej strane zaparkovaného os. mot. vozidla zn. Škoda Octavia a na pravej strane popri nádobách na komunálny odpad. Teda vodič nákl. mot. vozidla prioritne venoval zvýšenú pozornosť tejto situácii, ak by sa hodnotil spôsob jeho pohybu v kritickom úseku, potom tento pohyb je možné charakterizovať prvkami, ktoré nezodpovedajú vzniknutej situácii. Dôvodom je skutočnosť, že sa pohyboval po komunikácii určenej prioritne pre cestné vozidlá a nedostatočne vyhodnotil potenciálny vznik nebezpečia (prípadný pohyb vozidiel).“;

3.3 za podstatnú skutočnosť pre posúdenie konania žalovaného I/ považuje žalovaný I/ aj rozhľadové pomery v mieste dopravnej nehody, ktoré podľa odpovede znalca na otázku č. 8 predstavovali zastavanú oblasť sídliska - „charakteristickým znakom je nepriechodná komunikácia s parkovacími miestami (slepá ulica). Aj keď úsek je možné považovať za relatívne prehľadný, cúvanie po takejto komunikácii má obmedzujúce prvky. Takýmito prvkami je pomerne úzka komunikácia a po stranách stojace vozidlá a plocha pre nádoby na komunálny odpad. Uvedené má obmedzenia prevodiča cúvajúcего vozidla, pre chodcov nie. Ak by sa rozhľadové pomery posudzovali k smerovému vedeniu komunikácie, potom rozhľadové pomery by bolo možné považovať za zhoršené pre vodiča cúvajúcего nákl. mot. vozidla, pre chodca nie.“;

3.4 je potrebné si uvedomiť, že žalovaný I/ nešoféroval bežné (osobné) auto, ale veľké dodávkové auto a v tých pomeroch, v ktorých cúval, sa z jednej strany nachádzali nádoby na odpad, z druhej strany zaparkované autá a nie je možné dvomi očami súčasne sledovať dve spätné zrkadlá a zároveň kameru na cúvanie. Tak, ako má vodič motorového vozidla ako účastník cestnej premávky povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo zákona o cestnej premávke, tak má tieto povinnosti aj samotný chodec. O. B. ako vodič a chodec vedel, že je povinný používať predovšetkým chodník a pri prechádzaní cez cestu je povinný prednostne použiť priechod pre chodcov, mimo priechodu pre chodcov sa smie cez vozovku prechádzať len kolmo na jej os a len ak s ohľadom na vzdialenosť a rýchlosť jazdy prichádzajúcich vozidiel nedonúti vodiča na zmenu smeru alebo rýchlosti jazdy. Pred vstupom na vozovku sa musí presvedčiť, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva, a len čo vstúpi na vozovku, nesmie sa tam bezdôvodne zdržiavať ani zastavovať. Z citovaných ustanovení (§ 53 ods. 1, 3 a 4) zákona o cestnej premávke je zrejmé, že v danom momente chodec O. B. sa na danom mieste vôbec nemal a nesmel nachádzať, pred vstupom na vozovku sa nepresvedčil, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva a žalovaný I/ ako vodič nákladného

motorového vozidla nemal povinnosť predpokladať, že v danom úseku sa bude po cestnej komunikácii pohybovať chodec bez ohľadu na skutočnosť, že v danom úseku sa nachádzajú nádoby na komunálny odpad, tým skôr, keď O. B. ako chodec „prechádzal cez cestu ku chodníku vyšľapaného v tráve“, aj keď mohol bez obmedzenia použiť chodník, ktorý sa nachádza pred bytovým domom. Z takéhoto spôsobu „prechodu“ O. B. cez vozovku vyplýva, že tak chodil opakovane a opakovane porušoval povinnosti účastníka cestnej premávky a chodca súčasne. Žalobcovia sa len okrajovo vyjadrujú k podielu O. B. na nehodovom deji – ten na danej príjazdovej komunikácii nemal čo robiť, nie je tam vyznačený prechod pre chodcov, pričom podľa záverov znalcov ako možná príčina nehody môže byť nevhodný spôsob pohybu chodca po komunikácii v nedôslednom vyhodnotení možností vzniku tohto nebezpečia, ale aj samotná skutočnosť, že v zásade keby bol použil chodník, ktorý sa nachádza pred bytovým domom, tak by k tejto dopravnej nehode nedošlo;

3.5 podľa odpovede znalca na otázku č. 4 v znaleckom posudku (vo vzťahu k O. B.) „ak by sa hodnotil spôsob jeho pohybu v kritickom úseku, potom tento pohyb je možné charakterizovať prvkami, ktoré nezodpovedajú vzniknutej situácii. Dôvodom je skutočnosť, že sa pohyboval po komunikácii určenej prioritne pre cestné vozidlá a nedostatočne vyhodnotil potenciálny vznik nebezpečia (prípadný pohyb vozidiel)“;

3.6 ohľadom primeranosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy žalovaný I/ poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 4Tdo 1402/2015, ktoré predstavuje vodiťko, na ktoré súdy v Českej republike odkazujú vo svojich rozhodnutiach. Podľa citovaného rozhodnutia je rozpätie 240 000 Kč až 500 000 Kč základným pre rodičov, deti, manželov, pričom zodpovedá typovým /neutrálnym/ prípadom, teda takým, kde sú naplnené pre konkrétnu situáciu sprísňujúce alebo zmierňujúce kritéria napr. v podobe rozdielnej formy zavinenia škodcu, veku pozostalých, zvýšenej intenzity vo vzťahu k zomrelej osobe a pod.

S odkazom na závery Ústavného súdu ČR v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 2844/14, súd v danej veci uviedol, že „hlavným zmyslom takejto náhrady je jej satisfakčná rovina, ktorá narastá v priamej úmere s mierou zavinenia pôvodcu zásahu, pretože vyššou mierou zavinenia je vždy neoprávnenosť zásahu do osobnostného práva zosilnená/ je zosilnená krivda, za ktorú má prísť zadosťučinenie. Korekciu paušalizácie potom predstavujú ďalšie okolnosti každého prípadu, či už právne alebo skutkové, priťažujúce alebo poľahčujúce.“;

3.7 žalovaný I/ uviedol, že bol uznaný vinným z prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona, teda inému z nebanlivosti spôsobil smrť. Aj táto skutočnosť je okolnosťou, ktorú musí súd vziať do úvahy v rámci rozhodovania o výške nemajetkovej ujmy. Vzhľadom na navrhovanú výšku nemajetkovej ujmy žalovaný I/ poukazuje na ustanovenie § 12 ods. 2 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého je rozsah odškodnenia limitovaný sumou päťdesiatnásobku minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu, pričom uplatnený nárok žalobcov I/ - IV/ tento limit vysoko prekračuje;

3.8 žalovaný I/ tiež poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 19.09.2018, sp. zn. 25 Cdo 894/2018, v ktorom súd riešil otázku výšky náhrady za duševné útrapy spojené s usmrtiením blízkej osoby a uviedol, že „je potrebné zohľadniť okolnosti tak na strane pozostalého ako aj škodcu“;

3.9 z výpovede žalobkyne I/ vyplýva, že manželstvo a spoločný život s neb. O. B. bolo bežné spolužitie dvoch manželov, ktorí po odchode jediného dieťaťa posledných 6 – 7 rokov viedli spoločne domácnosť, navštevovali lekára, starali sa o záhradku a pri príležitosti sviatkov sa stretávali s ostatnými príbuznými. Vzťahy so žalobcami II/ – IV/ udržiavali bližšie, keď boli žalobcovia III/ a IV/ malými deťmi a keď tieto začali dospievať, resp. viesť vlastné životy, vzťahy boli voľnejšie a menej časté. K výpovedi žalobkyne II/ na pojednávaní uviedol, že opisuje vzťah k neb. O. B. bez bližších časových údajov, pričom časovo vzdialenejšie predchádzajúce udalosti prekladá udalosťami, ktoré nasledovali po úmrtí Ing. Krajana - napr. skutočnosť, že neb. O. B. jej vo veku cca 70 rokov pomáhal vo firme so zdravou stravou, nastala takmer 10 rokov pred jeho úmrtím. V prípade vyjadrenia žalobkyne III/, žalovaný I/ konštatuje, že vzťah vnučky so starým otcom bol intenzívnejší v období detstva a dospievania, menej intenzívny v čase jej štúdia a sporadický potom ako sa zamestnala a založila si vlastnú rodinu, keď uviedla, že „v Bratislave som bola od januára 2014 do júna 2020. Potom som sa presťahovala do Levíc. Až do materskej som v Bratislave pracovala pre spoločnosť s Bratislavy. V období Covid-u nám bolo umožnené pracovať „home office“ takže až do materskej som pracovala pre tú istú spoločnosť, najskôr v Bratislave a potom v Leviciach“. Tvrdil, že aj žalobkyňa III/ vo svojej výpovedi uvádzala a opisovala udalosti, ktoré prežila s neb. O. B. pred skutočne mnohými rokmi. K vzťahu žalobcu IV/ sa žalovaný I/ vyjadril, že z jeho výpovede vyplývajú rozpory medzi jeho tvrdeniami v podanej žalobe, podľa ktorých „O. B. prakticky žalobcov vychovával v období, keď sa žalobkyňa rozviedla, vrátila sa naspäť k svojim rodičom a stala sa samoživiteľkou. O to bližší určujúci vzťah mali žalobcovia III/ a IV/ s O. B. ako s vlastným rodičom“, resp. na pojednávaní, keď právna zástupkyňa žalobcov I/ - IV/ uviedla, že „žalobcovia osvedčili,

že pán O. B. v živote svojich vnúčat zastával rolu otca, pričom pomáhal s ich výchovou, bol ich vzorom a spoločne vytvárali súdržnú a harmonickú rodinu, vďaka ktorej práve žalobca III/ a žalobca IV/ mali ozajstné detstvo“ a vyjadrením, podľa ktorého si napriek tomu, akým otcovským vzorom bol pre neho neb. O. B. a napriek jeho výchove a vytváraní súdržnej a harmonickej rodine si nielen narobil dlhy a problémy, ale bol pravdepodobne za toto konanie aj uznaný vinným a odsúdený, aj keď na túto otázku právneho zástupcu žalovaného I/ odmietol odpovedať;

3.10 v zmysle žalovaným I/ uvedených skutočností sa tak žalobcami I/ – IV/ uplatnený nárok nejavi ako dôvodný, v potrebnom rozsahu preukázaný a primeraný, keď žalobcovia okrem v žalobe uvedených tvrdení žiadne iné dôkazy súdu ani nepredložili, ani vykonanie iných dôkazov nenavrhl, pričom dôkazné bremeno v tomto konaní nesú práve žalobcovia. Navrhol žalobu žalobcov I/ - IV/ zamietnuť a priznať mu nárok na náhradu trov tohto konania v rozsahu 100 %.

4. Skutkové tvrdenia žalovaného II/:

4.1 je majiteľom predmetného Motorového vozidla (Peugeot Boxer, ŠPZ: J. XXX P.), ktoré je používané pre potreby podnikateľskej činnosti;

4.2 o dopravnej nehode sa dozvedel z vyjadrení žalovaného I/, pričom on sám nebol svedkom ani účastníkom nehody;

4.3 Motorové vozidlo bolo technicky vhodne vybavené pre jeho bezpečné používanie (nainštalovaná cúvacia kamera) a technický stav vozidla zodpovedal požadovaným normám (v tom čase platná STK a EK);

4.4 Motorové vozidlo v čase nehody bolo poistené zákonnou a havarijnou poisťkou;

4.5 žalovaný I/ mal splnomocnenie na používanie predmetného Motorového vozidla;

4.6 stotožňuje sa s argumentáciou žalovaného I/.

5. Skutkové tvrdenia žalovaného III/:

5.1 Motorové vozidlo malo v čase dopravnej nehody uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného III/ - číslo poistenej zmluvy: 8020093584;

5.2 žalovaný III/ poisťnú udalosť zaregistroval pod č. PU 218000736 a poskytol zálohu vo výške 932,10 Eur za pohrebné náklady a pomník, pričom ich vyplatil pozostalej – žalobkyni II/. Dňa 24.04.2023 poskytol žalobkyni II/ doplatok vo výške 559,26, nakoľko mu bol dňa 21.03.2023 doručený rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5To/114/2022 zo dňa 17.01.2023;

5.3 výšky požadovaných náhrad nemajetkovej ujmy sa mu javia ako značne neprimerané, neodôvodnené a nepreukázané a to s ohľadom na rozsiahlu rozhodovaciu prax súdov v SR v obdobných sporoch (napríklad rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/609/2014 v spojení s rozhodnutím NS SR sp.zn. 1Cdo/523/2015 bola priznaná plnoletým deťom nemajetková ujma 4 500 Eur; rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne pod sp. zn. 23Co/256/2016 bola priznaná manželovi zosnulého nemajetková ujma 10 000 Eur a plnoletým dcéram 7 500 Eur a 8 000 Eur; rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/194/2011 bolo priznaných 8 300 Eur za smrť manžela). Žalovaný III/ taktiež poukázal aj na prípad Kontrová c/a Slovenská republika;

5.4 hoci výšku peňažného zadosťučinenia určuje súd voľnou úvahou, treba mať na zreteli súčasne požiadavku primeraného zadosťučinenia, ktorá ma zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu ale aj požiadavku proporcionality, čo znamená, že výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia. Nadviazal pritom na ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, kedy je potrebné prihliadnuť na dve hľadiská a to tak na závažnosť vzniknutej ujmy ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Uvedené je podporené aj rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít;

5.5 žalovaný poukázal na zákon č. 274/2017 Z . z. o obetiach trestných činov, v zmysle § 12 ods. 2 ktorého je uvedené, že obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy a ak je obetí násilného trestného činu viac, suma odškodnenia sa medzi nich rozdelí rovnakým dielom. Celková suma odškodnenia tak nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy. Pritom je však potrebné zdôrazniť, že takýmto spôsobom sa vyčísluje maximálne finančné odškodnenie v prípade úmyselného trestného činu, pričom v danom prípade nemožno hovoriť o úmyselnom, ale o nedbanlivostnom trestnom čine. Maximálna suma v prípade úmyselného trestného činu v čase vzniku nemajetkovej ujmy je vo výške 31 150 Eur (623 Eur - minimálna mzda v roku 2021 x 50). Ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. upravuje limit pre výšku nemajetkovej ujmy v súvislosti s nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom tak,

že výška nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi s odkazom na ustanovenia Zákona o obetiach trestných činov. Uvedený postup potvrdzuje rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici pod sp. zn. 13Co/424/2017 zo dňa 13.06.2019 v ktorom súd aplikoval ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z., pričom uviedol, že takéto rozhodnutie nemožno považovať za arbitrárne a teda nespravodlivé. Taktiež poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 9Co/56/2019 zo dňa 28.11.2019 a rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici pod sp. zn. 12Co/24/2020, ktorý tiež podporne aplikoval Zákon o obetiach trestných činov a zákon č. 514/2003 Z. z.;

5.6 pre posúdenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné zohľadniť skutočnosť, že Zosnulý mal v čase dopravnej nehody 78 rokov. Žalobcovia mali v čase nehody 78, 52, 34 a 29 rokov, pričom sú dospelé a zrejme samostatné osoby, ktoré žijú vo svojich samostatných domácnostiach, pričom nie je preukázané, že by boli na Zosnulom závislí výživou, starostlivosťou, finančne, resp. nejakým iným spôsobom. Žalobcami uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy sa javí ako nepreukázaný, nedôvodný a neprímeraný s ohľadom na skutkové okolnosti sporu. Žalovaný III/ nepopiera blízke vzťahy medzi žalobcami a Zosnulým, avšak podľa jeho názoru je potrebné brať do úvahy aj to, že žalobcovia II/ až IV/ nežili v spoločnej domácnosti so Zosnulým, žijú vo svojich vlastných domácnostiach, žalobkyňa II/ žila u svojich rodičov naposledy v rokoch 1994-1995 (v čase rozvodu), tak ako žalobkyňa III/ keď mala 8 rokov, následne študovala v Banskej Bystrici a od 1/2014 dokonca žila v Bratislave, pričom od júna r. 2020 žije v Leviciach, v súčasnosti v rodinnom dome a vychováva dcéru, ktorá sa narodila XX.XX.XXXX. Žalobca IV/ žil u starých rodičov tiež len jeden rok v rokoch 1994-1995 (počas rozvodu) keď mal 3 roky a od septembra r. 2021 žil v J. a od septembra r.2022 v Trnave. Žalobcovia II/ až IV/ neboli hmotne, výživou, starostlivosťou, finančne, resp. nejakým iným spôsobom závislí na nebohom O. B. a nevyhľadali po nešťastnej udalosti odbornú psychologickú pomoc. V konaní bolo preukázané, že žalobcovia II/ až IV/ neboli s Nebohým v dennom kontakte. Žalobcovia poukazovali viac-menej na udalosti, ktoré boli desiatky rokov dozadu, avšak je potrebné sa zaoberať obdobím bezprostredne pred vznikom nehody - pre priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je rozhodujúci stav v čase smrti pána O. B.;

5.7 žalobcovia mali byť viac aktívni a vykonávať dokazovanie aj spôsobom, že predložia prípadne nejaké fotodokumentácie z rodinných osláv, prípadne by navrhli ďalších svedkov, ktorí by vedeli osvedčiť tieto tvrdenia žalobcov, čo sa však v tomto prípade nestalo. Súd má teda jedinou možnosť prihliadať v podstate iba na výsluchy žalobcov, ktorí boli v tomto konaní vypočutí ako strana sporu, ktorá si uplatňuje svoje práva a svojim výsluchom rovnako sleduje žalobou uplatnený nárok. Tvrdenia samotných žalobcov neboli osvedčené a neboli preukázané inými dôkaznými prostriedkami;

5.8 žalovaný III/ tiež poukázal na spoluzodpovednosť Zosnulého v zmysle záverov Znaleckého posudku č. 29/2021 O. D. a teda, že samotný Zosnulý svojím konaním (nevhodným spôsobom pohybu po komunikácii a nedôsledným vyhodnotením možnosti vzniku nebezpečia) prispel k vzniku dopravnej nehody. Zosnulý by zrážke s nákladným motorovým vozidlom zabránil, ak by sa pohyboval tesne popri nádobách na komunálny odpad, teda nepohyboval by sa v koridore možného pohybu cúvajúceho vozidla. Za takýchto podmienok by nedošlo ku kolíznej situácii a chodec by sa dostal bezpečne na chodník na trávinatej ploche vedúci o. i. aj do záhradkárskej osady. Zosnulý by zrážke s Motorovým vozidlom zabránil aj ak by sa pohyboval rýchlejšie. Zosnulý tak mal viac možností zabrániť vzniku dopravnej nehody ako vodič – žalovaný I/, pričom O. B. porušil viaceré ustanovenia Zákona č.8/2009 o cestnej premávke (§ 52 a § 53), na ktoré prihliadol aj trestný súd pri vymieraní výšky trestu. Žalovaný III/ vzhľadom na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici v sp. zn. 5To/114/2022 zo dňa 17.01.2023 a v nadväznosti na ust. § 441 Občianskeho zákonníka ustálil spoluvinu Zosnulého v rozsahu 20 %. Takto ustálená spoluvina je v podstate minimálna a dá sa povedať, že ústretová voči celému priebehu skutkového deja a celému priebehu dopravnej nehody;

5.9 pri rozhodovaní o výške nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné sa dôsledne zaoberať aj otázkou primeranosti a proporcionality a to nie len posúdením vzťahu medzi žalobcami a zomrelým ale aj vo vzťahu k iným obzvlášť závažným zásahom do osobnostných práv (napr. úmrtie rodiča maloletých nezaopatrených detí). Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR, pod sp. zn. 5Cdo/265/2009 zo dňa 17.02.2011 v zmysle ktorého „Zásahom do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom; ide o najbližších príbuzných, a to manžela a deti, a ak ich niet o rodičov“ ;

5.10 k tvrdeniam žalobcov, ktorí poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo/1/2016 zo dňa 31.07.2017 žalovaný III/ uviedol, že predmetné rozhodnutie sa prioritne zaoberalo

pasívnou legitímáciou poisťovateľa z titulu zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu a len okrajovo nemajetkovou ujmu. Ustanovenia § 94 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 z. z. o sociálnom poistení priznávajú jednorázové odškodnenie len pre manželku, manžela a nezaopatrené deti poškodené, ktorá predstavuje 730 – násobkom denného vymeriavacieho základu (46 485,40 Eur) u manžela alebo manželky. Táto suma sa vzťahuje na manželku, ktorou žalobcovia II/ až IV/ nie sú a taktiež ide o horný limit vychádzajúci z denného vymeriavacieho základu vyčísleného pre konkrétneho poškodeného. Nie je to teda všeobecný horný limit určený pre pozostalých. Aj rozhodnutia súdov, na ktoré poukazujú žalobcovia, priznávajú nemajetkovú ujmu pozostalej manželke a deťom - nie vnukom. Žalobcovia III/ a IV/ nie sú blízkymi osobami vo vzťahu k Zosnulému a preto nie sú aktívne vecne legitimovaní. Poukázal na rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 25.08.2023, v ktorom sa i.a. uvádza, že „Vo vzťahu k ďalším príbuzným t.j. vnukom však súd nemal preukázané také blízke spolužitie, napríklad v spoločnej domácnosti, prípadne mimoriadnu intenzitu vzťahu so zomrelou. Nepochybne vnuci alebo jej mali ku svojej starej matke pozitívny vzťah, ktorý však nevybočoval z bežných vzťahov vnukov a starých rodičov. Títo sa bežne kontaktovali s nebohrou, telefonovali si, prípadne sa navštevovali podľa toho, ako mali zorganizovaný svoj život. Nechybne sa vždy na stretnutie s nebohrou tešili, ale nezdíeľali spoločný život.“;

5.11 žalobcami citované rozhodnutia súdov nie je možné vôbec porovnávať, keďže vychádzajú z iných skutkových okolností a ide o úplne rozdielne osoby žalobcov. Sám pritom poukázal na aktuálne rozsudky Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15Co/66/2022 zo dňa 31.05.2023 resp. na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/424/2017 zo dňa 13.06.2019;

5.12 je potrebné zaoberať sa aj okolnosťami na strane osoby zodpovednej, a to je samotného škodcu (žalovaného I/) - tento veľakrát prejavil účinnú ľútosť a tak isto poveril žalovaného III/ vysporiadaním škodovej udalosti tým, že žalovaný III/ z poverenia žalovaných I/ a II/ vysporiadal pohrebné náklady ohľadom tejto škodovej udalosti.

6. Za nesporné medzi stranami sporu súd považoval najmä to že :

6.1 dňa 19.04.2021 došlo k dopravnej nehode, v dôsledku ktorej následne dňa 28.04.2021 O. B. zomrel v nemocnici;

6.2 za dopravnú nehodu bol právoplatne odsúdený žalovaný I/;

6.3 Motorové vozidlo, ktorým bola nehoda spôsobená, bolo vo vlastníctve žalovaného II/ a bolo poistené u žalovaného III/.

7. Za sporné medzi stranami sporu súd považoval najmä to :

7.1 či je daný a preukázaný nárok žalobcov;

7.2 či žalobcovia III/ a IV/ sú aktívne vecne legitimovaní v spore;

7.3 či žalovaný I/ resp. Zosnulý zodpovedajú za predmetnú dopravnú nehodu a kto v akej miere;

7.4 či je uplatnená výška nároku na náhradu nemajetkovej ujmy primeraná.

8. Relevantné ustanovenia právnych predpisov:

8.1 Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „Obč. Z.“), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

8.2 Podľa § 13 ods. 1 Obč. Z., fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

8.3 Podľa § 13 ods. 2 Obč. Z., pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

8.4 Podľa § 13 ods. 3 Obč. Z., výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

8.5 Podľa § 116 Obč. Z., blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

8.6 Podľa § 415 Obč. Z., každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

8.7 Podľa § 420 ods. 1 Obč. Z., každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

8.8 Podľa § 427 ods. 1 Obč. Z., fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

8.9 Podľa § 427 ods. 2 Obč. Z., rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

8.10 Podľa § 428 Obč. Z. svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

8.11 Podľa § 441 Obč. Z., ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

8.12 Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o PZP“), poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťovej zmluve.

8.13 Podľa § 4 ods. 2 Zákona o PZP, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí, c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nespĺnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie, d) ušlého zisku.

8.14 Podľa § 15 Zákona o PZP, náhradu škody uhradza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

8.15 Podľa § 53 ods. 4 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o cestnej premávke“), pred vstupom na vozovku sa chodec musí presvedčiť, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva, a len čo vstúpi na vozovku, nesmie sa tam bezdôvodne zdržiavať ani zastavovať. To platí na priechode pre chodcov i mimo neho. Chodec nesmie prekonávať zábradlie ani iné zábrany.

8.16 Podľa § 12 ods. 2 zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov (ďalej len ako „Zákon o obetiach trestných činov“) v znení účinnom do 30.06.2021, ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy. Ak je obetí násilného trestného činu viac, suma odškodnenia sa medzi nich rozdelí rovnakým dielom.

8.17 Podľa § 12 ods. 2 Zákona o obetiach trestných činov v aktuálnom znení, ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu vo výške dvadsaťpäťnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu. Ak bola trestným činom spôsobená smrť a je len jedna pozostalá obeť násilného trestného činu, ktorá bola odkázaná výživou na zomretého, má nárok na vyplatenie odškodnenia vo výške päťdesiatnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu.

8.18 Podľa § 151 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „CSP“), skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.

8.19 Podľa § 151 ods. 2 CSP, ak strana poprie skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú jej konania alebo vnímania, uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné.

8.20 Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

9. Súd vykonal dokazovanie:

9.1 výsluchom žalobkyne I/;

9.2 výsluchom žalobkyne II/;

9.3 výsluchom žalobkyne III/;

9.4 výsluchom žalobcu IV/;

9.5 Listinnými dôkazmi: (č.l. 45 - 47) rozsudok OS Zvolen, č.k. 2T/37/2022 zo dňa

17.06.2022; (č.l. 50 - 51) predpis úhrady poistného od spoločnosti Allianz týkajúci sa zn. Peugeot Boxer, ev. č. J.; (č.l. 80) rodný list žalobkyne v 2./ rade; (č.l. 80 p.v.) rodný list žalobcu v 4./ rade; (č.l. 81) sobášny list žalobcu v 4./ rade; (č.l. 81 p.v. - 82) rodný list žalobkyne v 3./ rade; (č.l. 82 p.v.) sobášny list žalobkyne v 3./ rade; (č.l. 83) sobášny list žalobkyne v 1./ rade; (č.l. 94 - 95) predpis poistného spoločnosti Allianz; (č.l. 96) splnomocnenie na jazdu firemným vozidlom spoločnosti Vilas, s.r.o. (žalovaný 2./) pre žalovaného v 1./ rade zo dňa 30.07.2020; (č.l. 109 – 111) rozsudok OS Zvolen, č.k. 2T/37/2022 zo dňa 17.06.2022,

právoplatný 17.01.2023; (č.l.112-115) rozsudok Krajského súdu v B. Bystrici, č.k. 5To/114/2022 zo dňa 17.01.2023; (č.l. 149-152) lustrácia bankové účty, žalobkyňa v 1./ rade; (č.l. 153-156) lustrácia bankové účty, žalobkyňa v 2./ rade; (č.l. 157-160) lustrácia bankové účty, žalobkyňa v 3./ rade; (č.l. 161-164) lustrácia bankové účty, žalobca v 4./ rade; (č.l. 165-168) lustrácia bankové účty, žalovaný v 1./ rade; (č.l. 169) lustrácia v Sociálnej poisťovni žalobkyňa v 1./ rade; (č.l. 170) lustrácia v Sociálnej poisťovni žalobkyňa v 2./ rade; (č.l. 171) lustrácia v Sociálnej poisťovni žalobkyňa v 3./ rade; (č.l. 172 - 173) lustrácia v Sociálnej poisťovni žalobca v 4./ rade; (č.l. 174) lustrácia v Sociálnej poisťovni žalovaný v 1./ rade; (č.l. 278) odpis registra trestov žalobcu v 4./ rade a z pripojeného trestného spisu – Okresného súdu Zvolen, sp. zn. 2T/37/2022 : č. l. 130 Záver znaleckého posudku č. 29/2021 znalca Ing. Igora Haracha,

10. Po prejednaní veci, po vykonanom dokazovaní a po právnom posúdení dospel súd prvej inštancie k záveru, že žaloba je čiastočne dôvodná. V súvislosti s dokazovaním a s právnym posúdením veci súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. 11. 2011, sp. zn. 6 Cdo 145/2011). Súd prvej inštancie sa preto zameria pri dokazovaní a pri právnom posúdení veci len na tie dôkazy a len na tie skutkové tvrdenia, ktoré mali relevanciu k meritu prejednávanej veci a súčasne ktoré boli sporné (bod 6 odôvodnenia tohto rozsudku).

11. K aktívnej vecnej legitímácii žalobcov:

11.1 Občiansky zákonník vytvára svojou definíciou blízkej osoby dve kategórie blízkych osôb:

11.1.1 v prvom prípade ide o taxatívne vymenované osoby, ktorými sú všetci príbuzní v priamom rade a to bez obmedzenia (vrátane prarodičov a vnukov ako priamych príbuzných v 2. stupni), súrodenec a manžel, pričom v rámci tejto prvej kategórie sa neskúma, aké sú vzájomné subjektívne vzťahy medzi jednotlivými osobami (Števíček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 ? 450. Komentár. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 724);

11.1.2 druhou kategóriou sú osoby vymedzené nie na základe príbuzenského či manželského pomeru k osobe, ale na základe ich subjektívneho vzťahu k osobe - pôjde teda o osoby, ktoré by ujmu dotknutej osoby dôvodne pociťovali ako vlastnú.

11.2 Kým pri prvej kategórii blízkej osoby (príbuzní v priamom rade, súrodenec a manžel) nie je potrebné preukázať nič okrem existencie objektívneho vzťahu – príbuzenského v priamom rade (bez ohľadom na stupeň priameho príbuzenstva), súrodeneckého či manželského vzťahu, pri druhej kategórii je nutné preukázať istú kvalitatívnu objektívnu úroveň vzťahu medzi dotknutými osobami.

11.3 „Príbuznými osobami podľa § 116 Obč. z. sú predovšetkým príbuzní v priamom rade (osoby, ktoré pochádzajú jedna od druhej – rodičia a deti, prarodičia a vnuci) bez obmedzenia a z príbuzných v pobočnom rade len súrodenci. Blízkymi podľa generálnej klauzuly môžu byť teda najmä príbuzní, ktorí nie sú blízkymi osobami už z dôvodu príbuzenstva t. j. príbuzní v pobočnom rade tretieho a ďalšieho stupňa (strýc, teda, bratrance..) osoby žijúce s niekým v spoločnej domácnosti, ktoré s ním nie sú príbuzné, ale ak vytvorili spolužitím v spoločnej domácnosti vzťah obdobný vzťahu rodinnému (napr. druh, družka, zošvagrené osoby)“ (Fekete, I. Občiansky zákonník Komentár § 116, EPOS, 2007, strana 232 - 233).

11.4 V prejednávanej veci všetci žalobcovia spadajú pod definíciu prvej kategórie blízkej osoby podľa § 116 Obč. Z. vo vzťahu k Zosnulému - žalobkyňa I/ bola jeho manželka, žalobkyňa II/ jeho dcéra (príbuzná v priamom rade v prvom stupni) a žalobcovia III/ a IV jeho vnúčatá (príbuzní v priamom rade v druhom stupni).

11.5 Aj keď v súdnej praxi sa priznáva náhrada nemajetkovej ujmy najčastejšie rodičom, deťom, manželom a súrodencom zosnulého, vnukov (ani starých rodičov) nemožno generálne vylúčiť z možnosti domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy, nakoľko sú taktiež príbuznými zomrelej osoby v priamom rade (v druhom stupni). V tejto súvislosti súd poukazuje napr. na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo/131/2018, ktorý odmietol dovolanej žalovanej poisťovne, v dôsledku čoho bola vnúčaťu zosnulého starého otca priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 3 000 Eur, ďalej napr. na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 6 To 1421/2015 z 18.05.2016, ktorým bola (i.a.) vnukom zosnulého priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 300 000 Kč (každému) s konštatovaním, že spoločná domácnosť nie je zákonnou podmienkou či kritériom priznania náhrady nemajetkovej ujmy alebo jej výšky – podstatným je pozitívny vzťah k zosnulému (obdobne tak Števíček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 ? 450. Komentár. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 725). Taktiež rozsudkom Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 4Tdo 302/2018

z 20.06.2018 bola priznaná i.a. starej matke náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 657 048 Kč a taktiež podľa uznesenia Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 7Do 996/2018 z 14.11.2018 bola priznaná vnučkám (každéj) náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 500 000 Kč.

11.6 Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci súkromného a rodinného života môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Ak teda dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva s blízkou osobou (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo 93/2008). V tejto súvislosti súd poukazuje aj na uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 13. októbra 2005, sp. zn. 1 Co 201/2005, podľa záverov ktorého: „aktívna legitímácia je daná tomu subjektu, ktorému svedčí existencia kvalifikovaného vzťahu s nebohým, keďže právo na súkromie je jedným zo základných osobnostných práv fyzickej osoby tak, ako to má na mysli aj § 11 OZ“.

11.7 Pokiaľ žalovaný III/ poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 6C/73/2022, ktorým súd nepriznal nárok na náhradu nemajetkovej vnučkom zosnulej starej matky, súd konštatuje, že sa nestotožňuje s názorom tohto súdu v časti, v ktorej uviedol, že blízkosť a intenzita vzťahov sa predpokladá len u manžela a detí obete, pričom u vnukov musí byť ujma s poukazom na ust. 15 Obč. Z. preukázaná (č.l. 285 p.v.). V prvom rade – existencia ujmy musí byť preukázaná v každom jednom prípade. V neposlednom rade, ust. § 15 Obč. Z. rieši postmortálnu ochranu osobnosti, t.j. ochranu osobnostných práv zomrelej osobe, kedy § 15 Obč. Z. výslovne uvádza okruh legitimovaných osôb na takúto ochranu. Predmetom tohto konania je však ujma žalobcov (nie Zosnulého), v dôsledku zásahu do ich osobnostných práv (nie Zosnulého), kde aktívna legitímácia prislúcha každému, kto osvedčí kvalifikovaný vzťah s nebohým - kvalifikovaným vzťahom bez ďalšieho je priame príbuzenstvo (v každom stupni), manželstvo a súrodencstvo (blízke osoby prvej kategórie) a až pri iných osobách (blízke osoby druhej kategórie) je potrebné existenciu kvalifikovaného vzťahu osvedčovať. Takisto sa súd nestotožňuje s názorom Okresného súdu Liptovský Mikuláš v časti, v ktorej poukázal na skutočnosť, že vnuci nebývali s nebohú starou matkou v jednej domácnosti – ako už bolo viackrát uvedené, spoločná domácnosť nie je zákonnou podmienkou či kritériom priznania náhrady nemajetkovej ujmy alebo jej výšky - podstatným je pozitívny vzťah k zosnulému (napr. rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 6 To 1421/2015 z 18.05.2016).

11.8 Aj Zákon o obetiach trestných činov, na ktorý žalovaní v konaní poukazovali, považuje (§ 2 ods. 1 písm. b) bod 2.) za legitimované subjekty (obete) i.a. príbuzných v priamom rade (bez obmedzenia stupňa príbuzenstva), ktorými sú nepochybne aj vnuci a prarodičia (priame príbuzenstvo druhého stupňa).

11.9 Vzhľadom na vyššie uvedené súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci majú všetci žalobcovia aktívnu vecnú legitímáciu v spore.

12. K pasívnej vecnej legitímácii žalovaných:

12.1 pokiaľ ide o pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného I/, súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. apríla 2011, sp. zn. 4 Cdo 168/2009 z ktorého vyplýva, že „V konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv je v zmysle § 11 a nasl. OZ nositeľom hmotnoprávnej povinnosti ten subjekt, ktorý neoprávnený zásah do osobnostných práv spôsobil. Žalovaný I/ bol právoplatne odsúdený (rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp.zn. 2T/37/2022 zo dňa 17.06.2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5To/114/2022 zo 17.01.2023) za to, že O. B. spôsobil z nedbanlivosti spôsobil smrť a preto je v zmysle § 420 Obč. Z. jeho pasívna vecná legitímácia v spore daná.

12.2 Pasívna vecná legitímácia žalovaného II/ vyplýva z jeho objektívnej zodpovednosti za škodu podľa § 427 Obč. Z., ako prevádzkovateľa Motorového vozidla, prevádzkou ktorého došlo k nehode s následkom úmrtia O. B.. „Tak, ako podľa okolností konkrétneho prípadu zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla prevádzkovateľ vozidla poškodenému, zodpovedá tento prevádzkovateľ aj za nemajetkovú ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach fyzickej osobe.“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 228/2012). Obdobne tak rozhodol Najvyšší súd ČR v rozsudku sp. zn. 30 Cdo 999/2007 z 29.09.2008 a v rozsudku sp. zn. 30 Cdo 476/2011 z 25.04.2012).

12.3 Čo sa týka pasívnej vecnej legitímácie žalovaného III/, ustanovenie § 4 ods. 2 a 4 ako aj ust. § 15 Zákona o PZP treba vykladať za použitia eurokonformného výkladu (Rozsudok súdneho dvora EÚ z 24.októbra 2013 vo veci C – 22/12 vo veci Haasová a obdobne Ústavný súd SR v uznesení sp. zn. I. ÚS 474/2016 z 17.08.2016 a tiež Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 6Mcd 1/2016) a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia tak, že poisťovňa je v spore o náhradu nemajetkovej

ujmy vzniknutej na strane pozostalých po obeti dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorových vozidiel vecne pasívne legitimovaná a to s prihliadnutím aj na judikát R 61/2018, v zmysle ktorého „škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“ Z rozhodnutia Krajského súdu v Trnave z 21. mája 2014, sp. zn. 11Co 116/2013 tiež vyplýva, že: „V rámci náhrady škody sa odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 OZ, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm.) zákona č. 381/2001 Z. z. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia.“ Obdobne tak vyplýva aj z rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave z 9. septembra 2014, sp. zn. 8Co 67/2012. V prejednávanej veci nebolo sporné, že Motorové vozidlo, ktorým došlo k škodovej udalosti, bolo povinne zmluvne poistené u žalovaného III/, pričom poškodení (žalobcovia) majú v zmysle § 15 Zákona o PZP právo uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Vzhľadom na uvedené je daná aj pasívna vecná legitimácia žalovaného III/ v spore;

12.4 aj s poukazom na už ustálenú súdnu prax mal súd prvej inštancie za to, že všetci žalovaní sú v spore pasívne vecne legitimovaní.

13. K existencii základu nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy:

13.1 osobnostné práva (vrátane práva na súkromie), upravené v § 11 Obč. Z. sú absolútnymi právami každej fyzickej osoby a majú nehmotný charakter. Právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života je základným právom podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy SR („Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života“) a tiež podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Občianskoprávna ochrana osobnosti je zodpovednosťou objektívnou – zavinenie alebo úmysel nie sú potrebné. „Ak pri dopravnej nehode vznikne aj iná ako materiálna škoda, spočívajúca napríklad v usmrtení osoby, ustanovenia § 11 a nasl. Obč. Z. poskytujú právny základ nároku na náhradu nemateriálnej ujmy v dôsledku zásahu do osobnostných práv pozostalého“ (Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 ? 450. Komentár. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 65).

13.2 „Zásahom do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti.“ (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/265/2009 zo dňa 17.02.2011).

13.3 „Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci súkromného a rodinného života môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Ak teda dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrieť citovú ujmu vo forme šoku smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva s blízkou osobou.“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo 93/2008).

13.4 „Usmrtenie človeka je vážnym zásahom do súkromia a duševného zdravia blízkych osôb a zakladá právo na náhradu škody na zdraví vo všetkých jej formách vrátane nemajetkovej ujmy s priamym nárokom proti poisťovateľovi.“ (rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 31. marca 2016, sp. zn. 21Co/60/2015). „Aktívna legitimácia je daná tomu subjektu, ktorému svedčí existencia kvalifikovaného vzťahu s nebohým, keďže právo na súkromie je jedným zo základných osobnostných práv fyzickej osoby tak, ako to má na mysli aj § 11 OZ“ (uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 13. októbra 2005, sp. zn. 1 Co 201/2005).

13.5 „Súd pri úvahách o tom, či je namieste priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prihliada aj na iné kritéria, ako sú kritéria uvedené v § 13 ods. 2 Obč. Z. Priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch zákon ponecháva na voľnej úvahe súdu – ten však musí hodnotiť tak jednotlivé okolnosti, ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Určiť konkrétne pravidlá hodnotenia je takmer nemožné vzhľadom na rozdielnosť toho - ktorého konkrétneho prípadu a vzhľadom na povahu osobnostného práva, ochrany ktorého sa fyzická osoba domáha.“ (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. apríla 2008, sp. zn. 5 Cdo 126/2007).

13.6 Náhradu ujmy nie je možno považovať za vyjadrenie hodnoty ľudského života. Cieľom náhrady v danom prípade je zmiernenie následkov smrti blízkej a milovanej osoby u sekundárnych obetí (v danom prípade žalobcov) z dôvodu prežitej traumy, šoku, smútku a tiež aj pomoc v oblasti finančnej. „Cieľom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je určitá satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života fyzickej osoby a nemôže na strane žiadateľa slúžiť na neprípustné obohacovanie

a na druhej strane nemôže mať likvidačný charakter voči tomu, kto je na zaplatenie nemajetkovej ujmy zaviazaný.“ (rozsudok Krajského súdu v Nitre z 25. septembra 2013, sp.zn. 25 Co 18/2013).

13.7 Po vykonanom dokazovaní dospel súd k záveru, že v dôsledku tragickej smrti O. B. došlo k závažnému zásahu do osobnostných práv žalobcov, ktoré zahŕňajú ich právo na súkromie a na ochranu rodinného života, k zásahu do ich práva vytvárať a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, najmä v oblasti citovej (§ 11 Obč. Z.). V príčinnej súvislosti s konaním žalovaného I/ (i napriek spoluzavineniu poškodeného) došlo k spôsobeniu ujmy žalobcom (vrátenie ujmy emocionálnej), ktorá žalobcom v dôsledku úmrtia ich blízkej osoby bráni v plnej miere naplňať ich citové potreby - došlo k násilnému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb, vyplývajúcich z intenzity ich dovtedajších vzájomných vzťahov. Žalobcovia ako pozostalé blízke osoby (priami príbuzní a manželka) utrpeli citovú ujmu vo forme šoku a smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj ich spoločenstva s nebohým O. B. a preto im vzniklo právo ako fyzickým osobám využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Následok predmetného protiprávneho konania je nereparovateľný, fatálny a je preto nepochybné, že iné formy zadosťučinenia (odsúdenie vinníka, jeho ľútosť a ospravedlnenie) nie sú postačujúce a preto je prípustné žalobcom priznať nárok na náhradu ich nemajetkovej ujmy.

13.8 Vykonaným dokazovaním (výsluchmi žalobcov) bolo preukázané, že medzi žalobcami a Zosnulým existovali hlboké a pozitívne citové väzby.

13.8.1 Žalobkyňa I/ a Zosnulý boli manželmi 56 rokov. O. B. manželke, ktorá je od svojich 50 rokov na invalidnom dôchodku, pomáhal v starostlivosti o domácnosť, s nákupmi, obhospodaroval záhradu (čo malo vplyv na ich nižšie výdavky na potraviny) a žalobkyňu I/ pravidelne vozil k lekárom, nakoľko mal lepší zdravotný stav ako žalobkyňa I/. Po jeho smrti tak žalobkyňa I/ ostala odkázaná na pomoc svojej dcéry, vnučky a vnuka (žalobcov II/ až IV/), ktorí jej takto pomáhajú 2-3 krát do týždňa a neprítomnosť svojho zosnulého manžela pociťuje každý deň, pri bežných činnostiach - jej utrpenú ujmu preto súd prvej inštancie vyhodnotil ako najzávažnejšiu, čo sa odzrkadlilo pri výške priznaného nároku.

13.8.2 Dcéra O. B. (žalobkyňa II/), jediné dieťa Zosnulého, mala s otcom dobrý vzťah, občasne mu pomáhala na záhrade, oslavovali spoločne meniny narodeniny a jej otec, približne vtedy ako 70 ročný, jej pomáhal aj pri podnikateľskej činnosti (rozvážal stravu). Následkom nehody musela navštíviť neurológiu, nakoľko nemohla spávať a zhoršili sa jej prejavy tetánie. Svojho otca po nehode videla v stave viacpočetných zlomenín tvárového skeletu, polytraumy a čiastočného skalpovania... čo v nej nepochybne zanechalo traumatické spomienky.

13.8.3 Zosnulý pomáhal žalobkyňi III/ s deťmi (žalobcovia III/ a IV) a tiež vnúčatám sporil (asi týždeň pred svadbou pre nich vybral peniaze z banky). Vnúčatá (žalobkyňa III/ a žalobca IV/) boli u starých rodičov veľmi často. Zosnulý tiež zastával úlohu otca žalobkyne III/ a žalobcu IV/ v čase po rozvode prvého manželstva žalobkyne II/, ktorá s deťmi žila (v rokoch 1994 a 1995) v spoločnej domácnosti s nebohým a žalobkyňou I/. Zosnulý sa zaujímal, či vnúčatá (žalobkyňa III/ a žalobca IV) majú všetko potrebné do školy (zakupoval im potreby na štúdium), chodil k nemu aj cez týždeň a zabezpečoval im program počas leta - každé leto s nimi chodil do Štúrova na týždňové dovolenky. Zosnulý so žalobcami trávil každé Vianoce, vždy 25. decembra. Žalobkyňa III/ mala so zomr. Ing. Krajanom vzťah viac než bežný, trávila s ním veľa času - či už keď bola malá, ale aj počas vysokej školy. Starých rodičov navštevovala aj počas pandemického obdobia, kedy sa v rúškach stretávali pred vchodom. V období jeho smrti navštevovala starých rodičov asi dvakrát do mesiaca, nakoľko bývala v Leviciach. Zosnulý ju (i jej spolužiačky) od detstva vozil na krúžky a do školy, pričom so žalobkyňou I/ ich veľmi podporovali. V čase keď starý otec zomrel, bola u žalobkyne II/, aby nebola sama. Po úmrtí starého otca chodievala ku kamarátke – psychologičke, ktorá jej odporučila aj externú psychologickú pomoc. Napriek tomu, že v tom čase bývala v Leviciach, zriadila si pracovné povinnosti, aby mohla žalobkyňu I/ navštevovať aspoň raz do týždňa, kde aj prespávala a to až do doby, kým porodila. Aktuálne, keďže má už vlastnú rodinu, navštevuje žalobkyňu s rodinou asi raz za tri týždne. Starý otec bol pri všetkých jej životných míľnikoch, pričom jej pomáhal aj finančne a kupoval potreby na štúdium (napr. notebook). Úmrtie malo negatívny vplyv na svadobný deň žalobkyne III/ (dva dni po jeho úmrtí), keď svadbu zvažovali v inom meste ako Zvolen, pričom neuskutočnili ani hostinu. Žalobca IV/ mal taktiež so starým otcom veľmi dobrý vzťah a tento mu pomáhal aj finančne, keď mal problémy (vyplácal jeho dlhy). So starým otcom bol v kontakte často hlavne keď bol malý – neskôr, keď bol dospelý, boli v kontakte asi raz za mesiac. V čase nehody a úmrtia starého otca však s ním a žalobkyňou I/ bol v neustálom kontakte, keďže v oblasti kde bývali, mal brigádu. Úmrtie starého otca bol pre žalobcu IV/ šok, pričom spočiatku si to ani neuvedomoval. Na starého otca má veľa spomienok, napríklad zo Štúrova. Starý otec tlačil a dbal na vzdelanie žalobcu IV/ a jeho sestry. Starému otcovi príležitostne pomáhal s prácami na záhrade. Úmrtie starého otca malo taktiež negatívny

vplyv aj na jeho svadbu (tri týždne po jeho úmrtí). Na svadbe jeho sestry ich matka plakala a na oboch svadbách chýbala stará mama (žalobkyňa I/).

13.9 Na rozdiel od názoru žalovaných, súd prvej inštancie vykonané dokazovanie výsluchom žalobcov považoval za dostačujúce na preukázanie ich nároku. Pokiaľ žalovaní v priebehu konania len všeobecne konštatovali, že žalobcovia v spore len svojimi skutkovými tvrdeniami nepreukázali intenzitu ich vzájomných vzťahov s nebohým, súd konštatuje, že v zmysle § 151 ods. CSP nešlo o účinné popretie skutkových tvrdení žalobcov, nakoľko žalovaní boli povinní uviesť vlastné skutkové tvrdenia o predmetných skutkových tvrdeniach žalobcov (napr. že vzťahy žalobcov so Zosnulým boli rozvrátené a pod.), čo neurobili. Jedine žalovaný III/ - a aj to až v rámci záverečnej reči- uviedol, že žalobcovia mohli predložiť na podporu svojich tvrdení fotodokumentáciu alebo predvolať nejakých svedkov. Súd v tejto súvislosti opätovne uvádza, že všetci žalobcovia spadajú pod definíciu prvej kategórie blízkych osôb so Zosnulým, v rámci ktorej kategórie sa neskúma, aké sú vzájomné subjektívne vzťahy medzi jednotlivými osobami a podmienkou tiež nie je, aby žili v spoločnej domácnosti. Spoločná domácnosť nie je zákonnou podmienkou či kritériom priznania náhrady nemajetkovej ujmy alebo jej výšky – podstatným je pozitívny vzťah k zosnulému (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 6 To 1421/2015 z 18.05.2016). Prekážkou pre priznanie nároku nemôže byť ani tá skutočnosť, že majú vlastné rodiny a domácnosti (osamostatnením sa citové väzby medzi blízkymi osobami nezanikajú). Nie je navyše súdu zrejmé, ako by mali prípadne predložené fotografie (pozn. súdu - argumentácia žalovaného III/) preukazovať rozsah ujmy žalobcov zo straty ich blízkej osoby. Výpovede žalobcov boli podľa názoru súdu presvedčivé, potvrdzovali ich skutkové tvrdenia uvedené v žalobe a písomných podaniach (najmä pokiaľ ide o blízkosť a intenzitu vzťahov so Zosnulým) a ich výpoveďami nebol preukázaný opak. Aj v období bezprostredne pred smrťou sa žalobcovia II/ až IV/ s nebohým a žalobkyňou I/ pravidelne navštevovali (v zásade na mesačnej báze a tiež podľa potreby pomoci pri prácach na záhrade, resp. pri oslavách), nebohý prispel vnúčatám na plánované svadby, ktorých sa mali starí rodičia zúčastniť. Rovnako nie je súdu zrejmé, akí svedkovia (pozn. súdu – taktiež argumentácia žalovaného III/) by sa mali vyjadrovať k ujme žalobcov, k spôsobu fungovania ich rodiny (napr. k frekvencii stretávania sa v rámci rodiny) a citom medzi nimi. „Nie sú rozhodujúce subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba.“(uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 4Cdo 81/2011).

13.10 Pokiaľ žalovaní argumentovali tým, že žalovanému I/ bol za skutok uložený primeraný trest a že išlo o jeho nedbanlivostné konanie, že prejavil účinnú ľútosť a že došlo k úhrade nákladov spojených s pohrebom zo strany žalovaného III/, tieto skutočnosti, vzhľadom na fatálny následok (smrť blízkej osoby) nie sú v danom prípade postačujúcim zadosťučinením, tak ako to má na mysli ust. § 13 Obč. Z.. „Prejavenie ľútosťi, priznanie a uloženie trestu odňatia slobody v trvaní sedem a pol roka žalovanému za jeho protiprávne konanie, nie sú ani podľa názoru odvolacieho súdu skutočnosti významné z hľadiska posudzovania dôvodnosti a výšky žalobcami uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch“ (rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co 264/2013). Navyše, občianskoprávna ochrana osobnosti je zodpovednosťou objektívnou – zavinenie alebo úmysel nie sú potrebné. Skutočnosť, že určité správanie fyzickej osoby bolo ako skutok predmetom trestného konania alebo občianskeho súdneho konania, nebráni tomu, aby sa následná reakcia iných osôb na toto správanie stala predmetom konania o ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Obč. Z. (R 34/1996).

13.11 Vzhľadom na uvedené súd dospel k záveru, že nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy je čo do základu (právneho dôvodu) daný.

14. K spoluzavineniu poškodeného:

14.1 Z ustanovení Obč. Z. nevyplýva skutočnosť, že konanie zosnulého musí byť nevyhnutne po právnej stránke bezzávadné a teda prípadné spoluzavinenie zosnulého nemá relevanciu vo vzťahu k základu nároku na náhradu nemajetkovej výšky, ale len k jej priznanej výške. V súlade s ustanovením § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka na to, aby oprávnená osoba mala právo domáhať sa ochrany osobnosti sa vyžaduje a zároveň stačí, aby išlo o neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti. V prípade existencie takéhoto neoprávneného zásahu potom ide o objektívnu zodpovednosť, bez ohľadu na zavinenie.

14.2 V zmysle rozsudku Najvyššieho súdu SR z 27. októbra 2010, sp. zn. 1 Cdo 77/2009) „Správanie samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu sa stáva právne významným až pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (§13 ods. 2 OZ), ktorú výšku určuje súd podľa závažnosti ujmy a podľa okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo (§13 ods. 3 OZ). Týmito okolnosťami sú nielen okolnosti na strane samotného škodcu (v preskúmanom prípade žalovaného), ale súčasne sú

to aj okolnosti na strane dotknutej osoby ...“ (obdobne rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 136/2011).

14.3 Žalovaní nametali, že samotný Zosnulý svojím konaním prispel k vzniku dopravnej nehody, pričom poukazovali na závery Znaleckého posudku č. 29/2021 Ing. Haracha. Zo záverov Znaleckého posudku č. 29/2021 znalca Dipl. O. O. D. vyplynulo, že za dopravnú nehodu mohol (a) tak žalovaný I/ (ako vodič nákladného Motorového vozidla, ktorý v čase nehody pri cúvaní s najväčšou pravdepodobnosťou nekontroloval situáciu za vozidlom na monitore kamery na cúvanie a teda išlo o nevhodnú techniku jazdy vodiča cúvajúceho nákladného motorového vozidla spočívajúcu v nedôslednom vyhodnotení situácie za vozidlom, resp. nevyužitím všetkých technických prostriedkov, ktorými bolo vo vozidle vybavené - monitor kamery na cúvanie) a (b) taktiež nevhodný spôsob pohybu chodca (O. B.) po komunikácii, spočívajúci v nedôslednom vyhodnotení možností vzniku nebezpečenstva s tým, že ak by sa pohyboval v kritickom úseku rýchlejšou chôdzou, ku kolíznej situácii by nemuselo dôjsť.

14.4 Súd preto dospel k záveru, že k úmrtiu O. B. nedošlo výlučným zavineným žalovaného I/, ale aj správaním sa samotného poškodeného O. B., pričom je zrejmé, že obaja porušili ust. Zákona o cestnej premávke - nebhý O. B. ako chodec mohol predvídať pohyb cúvajúceho motorového vozidla (o to viac keď bol držiteľom vodičského oprávnenia) a pred vstupom na vozovku sa mal presvedčiť, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva, na druhej strane žalovaný I/ ako vodič nákladného motorového vozidla mal povinnosť predpokladať, že v danom úseku sa môže po cestnej komunikácii pohybovať chodec, nakoľko v blízkosti uvedeného úseku sa nachádzajú nádoby na komunálny odpad, pri ktorých je pohyb peších osôb bežný a navyše znalec uzavrel, že pri cúvaní zvolil nevhodnú techniku, keďže nevyučil všetky technické prostriedky – monitor kamery na cúvanie).

14.5 Predmetné skutočnosti preto súd pri posudzovaní primeranosti výšky uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy musel zohľadňovať. Zo záverov znaleckého posudku nevyplýva, ktorý z uvedených subjektov (žalovaný I/ a Ing. Krajčan) mal vyššiu mieru zodpovednosti za dopravnú nehodu. Samotný žalovaný III/, s prihliadnutím na závery predmetného znaleckého posudku, ustálil mieru spoluzodpovednosti O. B. na nehode v miere 20 % (č.l. 131). Existencia určitej - konkrétnej miery spoluzavinenia poškodeného na nehode neznamena automaticky, že uplatnenú sumu nemajetkovej ujmy je nutné alikvotne (percentuálne o túto konkrétnu mieru) ponížiť, nakoľko súd pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy posudzuje, či uplatnená výška náhrady nemajetkovej ujmy je primeraná s prihliadnutím na všetky okolnosti prejednávanej veci, t.z. aj vzhľadom na prípadné spoluzavinenie poškodeného. V opačnom prípade by tak v súdnej praxi žalobcovia umelo (niekoľkonásobne) navyšovali v žalobe uplatnené sumy náhrad nemajetkovej ujmy, aby po alikvotnom ponížení uplatneného nároku súdom v dôsledku existencie spoluzavinenia poškodeného dosiahli nimi skutočne sledovaný cieľ - konkrétnu požadovanú sumu náhrady nemajetkovej ujmy. Určením miery spoluzavinenia poškodeného zo strany poisťovne nie je súd pri posudzovaní primeranosti uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy viazaný. V prejednávanej veci spoluzavinenie Zosnulého pri určení výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy súd zohľadnil, pričom nevzhliadol dôvod, aby mieru spoluzavinenia O. B. na dopravnej nehode určil vo väčšej miere, ako ju určil samotný žalovaný III/ (poisťovňa).

15. K primeranosti uplatnenej výšky náhrady nemajetkovej ujmy:

15.1 určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je zo zákona na voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave. „Nevyhnutné je zohľadniť aj samotný účel náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorý v rámci primeraného zadosťučinenia konania o ochrane osobnosti sleduje predovšetkým funkciu satisfakčnú, pretože rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne kvantifikovať a vyčíslieť. Nemajetková ujma, ktorá vznikla porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani odškodniť nedá a je možné za ňu poskytnúť len satisfakciu.“ (z rozsudku Krajského súdu v Nitre z 2. októbra 2013, sp. zn. 9 Co 330/2012).

15.2 Prvoradou zásadou je primeranosť zadosťučinenia z hľadiska jeho účelu. Pre správne a spravodlivé uloženie sankcie je ďalej významné aj dodržiavanie princípov zákonnosti a individualizácie sankcie. Podstatou zásady zákonnosti sankcie je dodržanie zákonných podmienok na uloženie sankcie, ktoré ustanovuje Občiansky zákonník. Zásada individualizácie sankcie znamená, že druh, kombinácia a intenzita sankcií musia byť v konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým okolnostiam a osobitostiam konkrétneho prípadu. (Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 ? 450. Komentár. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2019).

15.3 Najvyšší súd ČR judikoval, že: „se mu jeví jako ospravedlnitelné, aby se stanovení výše náhrady dle § 2959 o. z. odvíjelo v základním rozpětí mezi 240 tis. Kč až 500 tis. Kč, a to pro skupinu citově nejbližše spjatých osob, jakými jsou rodiče, děti a manželé s tím, že takto stanovený rozsah kompenzace odpovídá typovým (neutrálním) případům, tedy takovým, kde nejsou naplněny pro konkrétní situaci zpřísňující či

naopak zmiňujúci kritéria (např. v podobe rozdielnej formy zavinění škúdce, veku pozústaleho, zvýšenej intenzity jeho vzťahu k zemrelé osobě, apod.). V prípade ďalších (méně intenzívnejších) príbuzenských väzob pak bude uvedené rozpätie primerene modifikovano.“ (z rozsudku Najvyššieho súdu ČR. sp. zn. 4 Tdo 1402/2015, zo dňa 12. 4. 2016).

15.4 V zmysle nálezu Ústavného súdu III. Ús 288/2017 z 05.12.2017, pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako, a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.“ Ústavný súd skonštatoval, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy závisí vo veľkej miere na úvahe rozhodujúceho súdu, na druhej strane však táto úvaha neznamena priestor na svojvôľu, či arbitrárnosť. Príslušný súd musí uskutočniť dokazovanie a následne na základe z neho vyplývajúcich skutkových zistení posúdiť, či táto ujma vznikla a ako bola závažná. Jej vznik pritom musí tvrdiť a doložiť navrhovateľ, ktorý nesie dôkazné bremeno. Príslušné závery súdu musia byť riadne odôvodnené a musia spočívať na logických a legitímnych faktoch.

15.5 „Újmou spôsobenou usmrtením osoby blízke není újma na životě a zdraví přímého poškozeného (primární oběti), nýbrž újma na soukromém a rodinném životě osob blízkých (tzv. sekundárních oběti). Náhradu takové újmy nelze tedy považovat za vyjádření hodnoty lidského života. Požadavek srovnání výše náhrad přiznaných v některých případech zásahů do práva na čest, důstojnost, popřípadě soukromí veřejně známých osob ze strany informačních médií a v případech jiných zásahů do osobnostních práv nelze mechanicky vykládat tak, že by náhrada za usmrcení osoby blízke měla být vždy vyšší než náhrada za zásah do jiných osobnostních práv. Při srovnání s částkami přiznávanými z důvodu ztížení společenského uplatnění je pak třeba vzít v úvahu kromě toho, že jde o odškodňování újmy na zdraví přímých obětí, též okolnost, že ztížení společenského uplatnění je dlouhodobou újmou, s níž se poškozený vyrovnává do konce svého života, zatímco smrt blízké osoby je událostí jednorázovou, jejíž traumatické působení zpravidla v průběhu času odezní.“(rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25 Cdo 894/2018-239 zo dňa 19.9.2018)

15.6 V súvislosti s požiadavkou na zohľadnenie rozhodovacej praxe musí súd prvej inštancie konštatovať, že súdna prax rozhodne nie je jednotná pokiaľ ide o výšku priznaných súm náhrad nemajetkovej ujmy, a tak všetky strany sporu (ako aj vo veci konajúci súd) majú k dispozícii rad súdnych rozhodnutí, z ktorých si môže každá strana vybrať pre ňu „hodiace sa“ rozhodnutie, na ktoré bude v spore poukazovať v otázke (ne)primeranosti, čo v prejednávanej veci strany sporu aj urobili. V tejto súvislosti ale súd prvej inštancie poukazuje na skutočnosť, že okolnosti každého jedného prípadu do detailov nebývajú (ani nemôžu byť) nikdy rovnaké.

15.7 V prejednávanej veci si žalobkyňa I/ uplatnila nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 20 000 Eur. Súd uplatnenú sumu náhrady nemajetkovej ujmy posudzoval s prihliadnutím najmä na (i) vek jej zosnulého manžela (78 rokov) a jej vek v čase nehody (78 rokov); (ii) vzájomný vzťah žalobkyne I/ a zosnulého (manželka-manžel) a dĺžku trvania manželského vzťahu a spoluzitia (56 rokov); (iii) závažnosť následku (úmrť manžela); (iv) okolnosti, za ktorých došlo k následku (zrazenie pri cúvaní, pritlačenie o asfalt a vlečenie pod vozidlom, viacpočetné zlomeniny tvárového skeletu, polytraumy a čiastočné oskalpovania s následným úmrtím po niekoľkých dňoch v nemocnici, kde ho pre pandemické opatrenia videla len cez dvere atď.); (v) odkázanosť žalobkyne I/ na pomoc v bežných a každodenných veciach na iné osoby (po smrti Zosnulého), (vi) spoluzavinenie Zosnulého na následku a tiež (vii) s prihliadnutím na rozhodovaciu prax súdov v obdobných veciach (kde bol konštatovaný zásah do osobnostných práv blízkych príbuzných v dôsledku straty rodinného príslušníka pri dopravných nehodách). Pokiaľ žalovaní namietali, že žalobkyňou I/ uplatnená suma 20 000 Eur je neprimeraná, súd prvej inštancie poukazuje napr. na: rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4Co/658/2014, ktorým bola manželovi zosnulej priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 50 000 Eur; rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/578/2014, v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/60/2016, ktorým bola manželovi zosnulej priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 45 000 Eur; rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/368/2015, ktorým bola manželovi zosnulej priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 40 000 Eur; rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/18/2016, ktorým bola manželke zosnulého priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 23 000 Eur; rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6C/111/2011 v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/228/2012, ktorým bola manželovi zosnulej priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 23 000 Eur; rozhodnutie Krajského v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/465/2014, ktorým bola manželke zosnulého priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 33 500 Eur; rozhodnutie Krajského v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/171/2012, ktorým bola manželke zosnulého priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 20 000 Eur; rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co/423/2012,

ktorým bola manželovi zosnulej priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 20 000 Eur; rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/264/2013, ktorým bola manželke zosnulého priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 20 000 Eur; rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11 Co/116/2013, ktorým bola manželke zosnulého priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 33 000 Eur, rozhodnutie Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 7C/121/2010, ktorým bola manželovi zosnulej priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 26 500 Eur. Vzhľadom na vyššie uvedené rozhodnutia súd prvej inštancie konštatuje, že žalobkyňou I/ uplatnená suma 20 000 Eur výrazne nepresahuje v súdnej praxi taktiež priznávané náhrady nemajetkovej ujmy. Ako však už bolo vyššie uvedené, okolnosti každého jedného prípadu do detailov nebývajú (ani nemôžu byť) nikdy rovnaké. Vychádzajúc z konkrétnych okolností v tejto prejednávanej veci, osobitne s prihliadnutím na spoluzavinenie Zosnulého, považoval súd prvej inštancie za primeranú výšku náhrady nemajetkovej ujmy sumu 16 000 Eur. Predmetná suma tak predstavuje 80 % žalobou uplatnenej sumy, pričom súd podporne poukazuje na skutočnosť, že samotný žalovaný III/ (poisťovňa) určil mieru zodpovednosti nebohého O. B. na nehode v miere 20 %. Priznaná suma náhrady nemajetkovej ujmy nepôsobí likvidačne na žalované subjekty (predmetný nárok má byť pritom v zmysle § 15 Zákona o PZP prioritne hradený z povinného zmluvného poisťovňa) a neslúži na zjavné obohatenie sa žalobkyne I/, naopak primerane kompenzuje a zmierňuje jej ujmu.

15.8 Žalobkyňa II/ si uplatnila nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 15 000 Eur. Súd uplatnenú sumu náhrady nemajetkovej ujmy posudzoval s prihliadnutím najmä na (i) vek jej zosnulého otca (78 rokov) a jej vek v čase nehody (51 rokov); (ii) vzájomný vzťah žalobkyne II/ a Zosnulého (dieťa-rodič, t.j. priame príbuzenstvo v prvom stupni); (iii) závažnosť následku (úmrť otca); (iv) okolnosti, za ktorých došlo k následku (zrazenie pri cúvaní, pritlačenie o asfalt a vlečenie pod vozidlom, viacpočetné zlomeniny tvárového skeletu, polytrauma a čiastočné oskalpovania s následným úmrtím po niekoľkých dňoch v nemocnici); (v) spoluzavinenie Zosnulého na následku a tiež (vi) s prihliadnutím na rozhodovacie prax súdov v obdobných veciach (kde bol konštatovaný zásah do osobnostných práv blízkych príbuzných v dôsledku straty rodinného príslušníka pri dopravných nehodách). Pokiaľ žalovaní namietali, že žalobkyňou II/ uplatnená suma 20 000 Eur je neprimeraná, súd prvej inštancie poukazuje napr. na: rozhodnutie Krajského v Banskej Bystrici sp.zn. 12Co/465/2014, ktorým bola (plnoletému) dieťaťu zosnulého otca priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 33 500 Eur; rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/479/2012, ktorým bola otcovi zosnulého plnoletého syna (v čase nehody navyše v stave opilsti) priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 25 000 Eur; rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/18/2016, ktorým bola obom deťom zosnulého otca priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške po 23 000 Eur; rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/810/2014, ktorým bola dieťaťu zosnulej matky priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 100 000 Eur; rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co/423/2012, ktorým bola každému z detí zosnulej matky priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške po 30 000 Eur; rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/264/2013, ktorým bola dieťaťu zosnulého priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 23 000 Eur; rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/137/2013, ktorým bola každému dieťaťu zosnulého otca priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške po 22 130 Eur; rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/171/2012, ktorým bola dieťaťu zosnulého otca priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 15 000 Eur; rozhodnutie Krajského v Prešove sp.zn. 20Co/183/2014 v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3CdoGp/1/2016, ktorým bola každému s rodičov zosnulého (plnoletého) dieťaťa priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške po 15 000 Eur; rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 11Co/90/2010 v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/139/2011, ktorým bola obom rodičom zosnulého dieťaťa priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v sume po 15 000 Eur. Vzhľadom na vyššie uvedené rozhodnutia súd prvej inštancie konštatuje, že žalobkyňou II/ uplatnená suma 15 000 Eur výrazne nepresahuje v súdnej praxi taktiež priznávané náhrady nemajetkovej ujmy. Ako však už bolo vyššie uvedené, okolnosti každého jedného prípadu do detailov nebývajú (ani nemôžu byť) nikdy rovnaké. Vychádzajúc z konkrétnych okolností v tejto prejednávanej veci, osobitne s prihliadnutím na spoluzavinenie Zosnulého, považoval súd prvej inštancie za primeranú výšku náhrady nemajetkovej ujmy sumu 12 000 Eur. Predmetná suma tak predstavuje 80 % žalobou uplatnenej sumy, pričom súd podporne poukazuje na skutočnosť, že samotný žalovaný III/ (poisťovňa) určil mieru zodpovednosti nebohého O. B. na nehode v miere 20 %. Priznaná suma náhrady nemajetkovej ujmy nepôsobí likvidačne na žalované subjekty (predmetný nárok má byť v zmysle § 15 Zákona o PZP prioritne hradený z povinného zmluvného poisťovňa) a neslúži na zjavné obohatenie sa žalobkyne II/, naopak primerane kompenzuje a zmierňuje jej ujmu.

15.9 Žalobkyňa III/ a žalobca IV/ si uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume každý po 10 000 Eur. Žalovaní namietali (a) nedostatok aktívnej vecnej legitímácie týchto žalobcov (pozn. súdu - tejto námietke sa súd venoval v bode 11 odôvodnenia tohto rozsudku) ako aj (b) neprimeranosť

požadovanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Súd uplatnené sumy náhrad nemajetkovej ujmy posudzoval s prihliadnutím najmä na (i) vek ich zosnulého starého otca (78 rokov) a ich vek v čase nehody (34 a 29 rokov); (ii) vzájomný vzťah žalobcov III/ a IV/ so Zosnulým (vnúčatá-starý otec ako 2. stupeň priameho príbuzenstva); (iii) závažnosť následku (úmrtie starého otca); (iv) okolnosti, za ktorých došlo k následku (zrazenie pri cúvaní, pritlačenie o asfalt a vlečenie pod vozidlom, viacpočetné zlomeniny tvárového skeletu, polytraumy a čiastočné oskalpovania s následným úmrtím po niekoľkých dňoch v nemocnici), (v) spoluzavinenie Zosnulého na následku a na (vi) existenciu kvalifikovaného vzťahu (blízke citové väzby) medzi žalobcami III/ a IV/ a zosnulým starým otcom - O. B. zastával úlohu otca žalobkyne III/ a žalobcu IV/ v čase po rozvedení prvého manželstva žalobkyne II/ (bývali v spoločnej domácnosti), podporoval ich v štúdiu, finančne zabezpečoval ich študijné potreby a v prípade žalobcu IV/ vyplácal aj jeho dlhy, sporil im na svadby. Bol s nimi v častom kontakte a každé leto s nimi chodil do Štúrova na týždňové dovolenky, trávili spolu každé vianočné sviatky, osobitne žalobkyňa III/ trávila s o zosnulým veľa času, a to aj počas štúdiu na vysokej škole a potom, ako sa odsťahovala do Levíc, minimálne dvakrát do mesiaca. Úmrtie ich starého otca malo negatívny vplyv na ich svadby, ktoré sa konali pár dní po jeho smrti, bez účasti smútiacej žalobkyne I/ a v prípade žalobkyne III/ bez hostiny. Pokiaľ ide o rozhodovaciu prax súdov v obdobných veciach, uplatňovanie predmetného nároku vnúčatami zosnulého starého rodiča je v súdnej praxi skôr raritné - avšak z dôvodov už podrobne uvedených v bode 11 odôvodnenia tohto rozsudku, nie je vylúčené. Súd v tejto súvislosti poukazuje tiež na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo/131/2018, ktorý odmietol dovolanej žalovanej poisťovne, v dôsledku čoho bola vnúčaťu zosnulého starého otca priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 3 000 Eur a tiež na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 6 To 1421/2015 z 18.05.2016, ktorým bola (i.a.) vnukom zosnulého priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 300 000 Kč - každému (s konštatovaním, že spoločná domácnosť nie je zákonnou podmienkou či kritériom priznania náhrady nemajetkovej ujmy alebo jej výšky – podstatným je pozitívny vzťah k zosnulému). Taktiež podľa uznesenia Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 7Do 996/2018 z 14.11.2018 bola priznaná vnučkám (každéj) náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 500 000 Kč. Obdobne podľa rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 4Tdo 302/2018 z 20.06.2018 bola priznaná i.a. starej matke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 657 048 Kč. Vychádzajúc z konkrétnych okolností v tejto prejednávanej veci, osobitne s prihliadnutím na spoluzavinenie nebohého a osobitne na vzdialenejší stupeň priameho príbuzenstva (vnúčatá - starý otec), ako aj s prihliadnutím na v súdnej praxi priznávané nižšie náhrady nemajetkovej ujmy niektorým pozostalým v bližšom stupni príbuzenstva (napr. rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/609/2014 v spojení s rozhodnutím NS SR, 1Cdo/523/2015 ktorým bola priznaná plnoletým deťom náhrada nemajetkovej ujmy v sume 4 500 Eur; rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne pod sp. zn. 23Co/256/2016, ktorým bola priznaná manželovi zosnulého náhrada nemajetková ujma 10 000 Eur a plnoletým dcéram 7 500 Eur a 8 000 Eur), považoval súd za primeranú výšku náhrady nemajetkovej ujmy po 3 000 Eur každému z pozostalých vnúčat, obdobne ako v prípade rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/131/2018. Priznaná suma náhrady nemajetkovej ujmy nepôsobí likvidačne na žalované subjekty (predmetný nárok má byť v zmysle § 15 Zákona o PZP prioritne hrađený z povinného zmluvného poisťovníka) a neslúži na zjavné obohatenie sa žalobcov III/ a IV/, naopak primerane kompenzuje a zmierňuje ich ujmu.

16. Posúdenie primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy je vždy na voľnej úvahe súdu a právne predpisy neustanovujú žiadne (ani horné ani spodné) hranice výšky týchto náhrad - jedinou podmienkou je ich primeranosť (rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp.zn. 30 Cdo 2094/2007) a jediným horným limitom je žalobcom uplatnená výška náhrady nemajetkovej ujmy uvedená v žalobe (rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo 139/2011). Pokiaľ žalovaní poukázali na Zákon o obetiach trestných činov, v zmysle ktorého sa ustanovuje maximálna výška finančného odškodnenia v prípade úmyselného trestného činu (podľa žalovaných v danom prípade za rok 2021 v sume 31 150 Eur), pričom v danom prípade nemožno hovoriť o úmyselnom, ale o nedbanlivostnom trestnom čine, súd v prvom rade konštatuje, že predmetná právna úprava sa od 01.07.2023 zmenila, od kedy sa odškodnenie vypláca každej obeti vo výške 25-násobku minimálnej mzdy v roku, kedy došlo k spáchaniu trestného činu (a v prípade jedinej pozostalej obeti, odkázanej na výživu zomrelého až vo výške 50-násobku minimálnej mzdy v roku, kedy došlo k spáchaniu trestného činu) a to bez rozdelenia medzi jednotlivé obete (ak je ich viacej). V prejednávanej veci by to potom znamenalo, ak by sa mal aplikovať predmetný zákon čo do horného limitu odškodnenia, že každý zo žalobcov (pri výške minimálnej mzdy v roku 2021 v sume 623 Eur), by mal maximálny nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15 575 Eur. Súdna prax nepriniesla doposiaľ relevantnú odpoveď na analogické použitie horného limitu finančného odškodnenia v prípade úmyselného trestného činu podľa Zákona o obetiach trestných činov aj na prípady náhrady nemajetkovej ujmy. V niektorých súdnych rozhodnutiach sa objavujú názory, že odškodňovanie obetí násilnej trestnej činnosti je pozitívnym

záväzkom štátu a preto nie je možné aplikovať horné limity odškodnenia obetí násilnej trestnej činnosti na prípady náhrady nemajetkovej ujmy sekundárnym obeťiam pri porušení ich osobnostných práv. Napríklad Krajský súd v Banskej Bystrici vo veci pod sp. zn. 13Co/19/2008 uviedol, že „Občiansky zákonník žiadnu maximálnu ani minimálnu hranicu výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch neurčuje. Určenie výšky náhrady v peniazoch je vecou súdu. Súd sa musí riadiť dvoma zákonne taxatívne stanovenými kritériami - závažnosťou vzniknutej ujmy a okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva došlo.“ – oproti tomu vo veciach vedených týmto súdom pod sp. zn. 13Co/424/2017 resp. 14Co/339/2011 na podporné použitie Zákona o obetiach trestných činov naopak poukázal. O ustálenú súdnu prax v tejto problematike rozhodne nejde (relevantné rozhodnutia Najvyššieho súdu SR alebo Ústavného súdu SR, ani opakované rozhodnutia odvolacích súdov nie sú). Akokoľvek, suma priznaných náhrad nemajetkovej ujmy žalobcom II/, III/ a IV/ v prejednávanej veci nepresahuje 25-násobok minimálnej mzdy v roku 2021, kedy došlo k spáchaniu trestného činu (t.j. nepresahuje sumu 15 575 Eur vo vzťahu ku každému z nich) a v prípade žalobkyne I/ presahuje priznaná náhrada vo výške 16 000 Eur predmetný limit len o 425 Eur.

17. Vzhľadom na skutočnosti vyššie uvedené súd prvej inštancie dospel k záveru, že sú dané dôvody na čiastočné priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcom a preto súd rozhodol tak, ako je vo výrokoch I. až IV. tohto rozsudku uvedené. Na náhradu nemajetkovej ujmy však žalovaní I/ až III/ nie sú povinní spoločne a nerozdielne (tak ako sa petitom žaloby domáhali žalobcovia), nakoľko žalobcovia majú právo domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy voči každému zo žalovaných osobitne, ako aj voči všetkým súčasne, pričom tu neprichádza do úvahy rozdelenie žalovaného plnenia. Preto súd uložil povinnosť všetkým žalovaným zaplatiť tú-ktorú (celú) sumu náhrady nemajetkovej ujmy tomu-ktorému zo žalobcov s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných žalovaných. V prevyšujúcich častiach súd žalobu zamietol (výrok V.).

18. Nakoľko súd čiastočne žalobe vyhovel a rozhodnutie súdu o výške plnenia záviselo od jeho úvahy, vo vzťahu k nároku strán sporu na náhradu trov konania bolo potrebné rozhodnúť s poukazom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. k.: I. ÚS 56/2017-12 zo dňa 8. februára 2017, podľa ktorého „Právna úprava náhrady trov konania v sporovom konaní sa podľa doterajšej úpravy v Občianskom súdnom poriadku, ako aj podľa novej úpravy účinnej od 1. júla 2017 v Civilnom sporovom poriadku spravuje zásadou úspechu v konaní/spore. Z porovnania doterajšej a novej právnej úpravy vyplýva, že Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k úprave obsiahnutej v § 142 ods. 2 OSP. Z uvedeného síce vyplýva, že nepatrný úspech už Civilný sporový poriadok nepozná (a preto pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov sa podľa Civilného sporového poriadku zohľadňuje každý neúspech), avšak ani nová právna úprava nevyklučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne ako podľa doterajšej úpravy. Podľa rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR (napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. mája 2013, sp. zn. 4 MCdo 3/2012) „Aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu (§ 142 ods. 3 OSP). Ako príklad takéhoto určenia výšky plnenia v závislosti od úvahy súdu sa aj v odbornej právnickej literatúre uvádza rozhodovanie súdu o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 3 OZ, v zmysle ktorého súd určí výšku náhrady nemajetkovej ujmy s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.“ Vzhľadom na uvedené preto súd zaviazal žalovaných na náhradu trov konania žalobcom v miere 100 % (výrok VI.), pričom o konkrétnej výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Zvolen, písomne v dvoch vyhotoveniach. Podľa § 362 CSP odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom súde, ktorým je Krajský súd v Banskej Bystrici.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania podľa § 127 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje,

v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa odvolateľ domáha (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.